

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Kultuurhariduse osakond

Huvijuht-loovtegevuse õpetaja õppekava

Marge Vilks

**HUVIJUHI JA KLASSIJUHATAJA ARUSAAM OMAVAHELISEST
KOOSTÖÖST NING KOOSTÖÖVÕIMALUSTEST PÕLTSAMAA
ÜHISGÜMNAASIUMI NÄITEL**

Lõputöö

Juhendaja: Külli Salumäe, TÜ VKA huvihariduse lektor

Kaitsmisele lubatud .....

(juhendaja allkiri)

Viljandi 2014

SISUKORD

SISUKORD.....	2
SISSEJUHATUS.....	4
1. TÖÖ TEOREETILINE TAUST.....	6
1.1.Koostöö	6
1.2.Koostöö koolikeskkonnas	7
1.3.Klassijuhataja ja tema ülesanded koolis.....	10
1.3.1.Klassijuhataja tegevuse eesmärk	10
1.3.2.Klassijuhataja roll ja tegevusvaldkonnad koolis	11
1.3.3.Klassijuhataja ülesanded	12
1.4.Huvijuht ja tema ülesanded koolis	14
1.4.1.Huvijuht koostöö loojana, liikmena ja soodustajana koolinoorsootöös	17
1.5.Koostöövõimalused huvijuhi ja klassijuhataja vahel	18
1.6.Põltsamaa Ühisgümnaasiumi huvijuhi ja klassijuhataja tööülesanded ning missioon, visioon ja põhiväärtused	20
1.6.1.Põltsamaa Ühisgümnaasiumi huvijuhi tööülesanded	20
1.6.2.Põltsamaa Ühisgümnaasiumi klassijuhataja tööülesanded.....	21
1.6.3.Põltsamaa Ühisgümnaasiumi missioon, visioon ja põhiväärtused	22
2.UURIMUSE EESMÄRK, VALIM JA METOODIKA	24
2.1.Uurimuse eesmärk ja uurimisküsimused.....	24
2.2.Uurimuse valim	24
2.3.Uurimismeetodid ja andmete kogumine.....	25
3.UURIMUSE TULEMUSED JA INTERPRETATSIOON	26
3.1.Koostöö, selle eesmärk ja koostööpartnerid koolis	26
3.2.Klassijuhatajate ja huvijuhtide tööülesanded ning nende omavahelised koostöövõimalused.....	28
3.3.Koostöö vajalikkus, kasu ja põhjendatus	33
3.4.Hinnang koostööle	37
3.5.Ettepanekud koostööks.....	39

KOKKUVÕTE.....	40
KASUTATUD KIRJANDUS	42
LISAD.....	44
Lisa 1. Huvijuhi ametijuhend.....	44
Lisa 2. Klassijuhataja tööjuhend	46
Lisa 3. Intervjuu küsimused huvijuhile.....	49
Lisa 4. Kirjalik küsitlus klassijuhatajatele.....	50
SUMMARY	54

SISSEJUHATUS

Kooli eesmärgiks on aidata kaasa isiksuse kujunemisele, mis ei toimu ainult õppeprotsessis, vaid koolikasvatuses kõige laiemas ulatuses. Kooli esmane ülesanne on järelkult tingimuste loomine õpilaste sotsiaalseks arenguks nende kasvamisel isiksuseks ja kodanikuks (Kera 2005, lk 7).

Klassijuhatajal on täita klassi arengus eriline roll. Klassijuhataja on kasvatus korraldaja konkreetses kooliklassis. Ta lähtub oma töös õpilaste heast tundmisest, oskusest luua klassi tegevuses süsteemsust ning tagada koostöö aineõpetajate ja lastevanematega (Kera 2005, lk 8 järgi).

Huvijuht kuulub Eesti kooli. Ta on meie haridussüsteemi eripära, millele on tunnustust avaldanud paljud meie tegevusega tutvunud välisriikide spetsialistid. Huvijuht arvestab oma töös nii haridusele kui noorsootööle seatud eesmärkide ja ülesannetega (Eesti Huvijuhtide Liit 2013).

Huvijuhi töö peamine osa koosneb suhtlemisest erinevate inimestega. Suhelda tuleb nii õpilaste, lastevanemate, direksiooni, koolipersonali, aineõpetajate kui klassijuhatajatega.

Paljud klassijuhatajad ei soovi osaleda klassivälistel sündmustel. Olgu selle põhjuseks siis madal isiklik huvi või liiga suur töökoormus. Samas aga on huvijuhi töö tulemus suurel määral sõltuv klassijuhataja motiveeritusest ja koostöösoovist.

Kasvatustöö koolis oma mitmesuguste võimalustega on nii klassijuhataja kui huvijuhi igapäevatöö. Kasvatustöö eesmärk on luua tingimused õpilaste mitmekülgseks arenguks ja eneseteostuseks arvestades seejuures iga õpilase individuaalseid vajadusi ning võimed.

Oma lõputöö teemaks valisin **Huvijuhi ja klassijuhataja arusaam omavahelisest koostööst ning koostöövõimalustest Põltsamaa Ühisgümnaasiumi näitel.**

Suheldes erinevate koolide huvijuhtidega, on kõlama jäänud murettekitav mõte, et huvijuhtide ja klassijuhatajate koostöö ei laabu nii nagu võiks soovida. Klassijuhatajad on hõivatud oma ainealase- ja klassisisese tööga ning ei leia piisavalt motivatsiooni osalemaks huvijuhtide poolt

korraldatavatel sündmustel. Seda mõtet toetab ka 2010. aastal läbi viidud uuring „Eesti noorsootöötaja, tema pädevused ja koolitusvajadused“ kus on öeldud, et kooli huvialajuht on võrreldes teiste noorsootöötajatega keerulises olukorras: ta on noorsootöötaja, kes tegutseb haridusinstituutsioonis. Olla teistsuguse valdkonna esindaja hariduse andmisele keskendunud asutuses ei saa olla lihtne, sest haridus- ja noorsootöötajad ei pruugi jagada samu väärtusi, mida näitab ka uuringu käigus välja tulnud tõsiasi, et teistest noorsootöötajatest enam vaevavad koolide huvialajuhte koostööprobleemid kolleegidega (Eesti noorsootöötaja, tema pädevused ja koolitusvajadused 2010, lk.131).

Teiseks on uurimisteema valik seotud asjaoluga, et uueks õppeaastaks on mulle tehtud ettepanek asuda tööle huvijuhina põhikoolis. Seega oleks mul paslik välja uurida klassijuhatajate ja huvijuhtide arvamused omavahelistest koostöövõimalustest ning välja selgitada olukorrad, kus saab seda teha tõhusamalt.

Eelpool kirjeldatust tuleneb minu lõputöö **uurimisprobleem**: millistes olukordades on klassijuhatajate ja huvijuhtide arvates koostöö õigustatud.

Käesoleva lõputöö **eesmärk** on välja selgitada Põltsamaa Ühisgümnaasiumi huvijuhtide ja klassijuhatajate arusaam omavahelisest koostööst ning võimalustest, kuidas seda saaks teha tõhusamalt.

Oma tööle püstitasin neli **uurimisküsimust**:

- Missugustes olukordades teevad koostööd Põltsamaa Ühisgümnaasiumi huvijuhid ja klassijuhatajad?
- Missugustes olukordades on koostöö vastanute arvates põhjendatud?
- Missugustes olukordades on vastanute arvates koostöö tegemine vajalik?
- Kes on peamised kasusaajad huvijuhi ja klassijuhataja omavahelisest koostööst?

Minu lõputöö koosneb kolmest osast. **Esimeses** osas annan ülevaate uurimust toetavatest teoreetilistest lähtepunktidest ja spetsialistide käsitlustest ning seisukohtadest antud teemal. **Teises** osas kirjeldan uuringu eesmärki, uurimismetoodikat ja valimit ning annan ülevaate uuringu läbiviimise protsessist. **Kolmandas** osas toon välja uurimistöö tulemused: missugustes olukordades teevad koostööd huvijuhid ja klassijuhatajad nende endi arvamuste põhjal ja missugustes olukordades on koostöö tegemine põhjendatud ning vajalik. Samuti kirjeldan, kes saavad sellest enam kasu.

1. TÖÖ TEOREETILINE TAUST

1.1.Koostöö

Lähtudes Fidhow´st ja Gjefsen´ist (2001) on koostöö olukord, kus püütakse leida tegutsemisviis, mis võimaldaks täielikult arvestada mitme erineva osapoole huve (Koostöö teoreetiline käsitlus). Antud töö raames on erinevateks osapoolteks klassijuhataja ja huvijuht. Koostöö puhul on oluline, et poolte vahel on mõistev suhtumine ning üksteise mõistmine (*Ibid*).

Fidhow ja Gjefsen´i seisukoht on (2001), et vastastikuse sotsiaalse toetuse andmine on oluline tegevus organisatsiooni mikrokliima kujundamisel. Töötajad peavad pakkuma üksteisele nii moraalset kui füüsilist tuge. Reaalsete koostöövõimaluste nägemine aitab luua positiivset tulemit. Edu võtmeks on soodsate koostöövõimaluste nägemine, mis on atraktiivsed kõigile osapooltele. Oluline on ka koostöövalmiduse teke ehk mõistmine, et koostöö teise osapoolega loob mingeid lisaväärtusi (*Ibid*, lk 1-2 järgi).

Koostööpartnerile „maha müüdavad“ koostööpakkumised ei saa aga olla ainult näiliselt atraktiivsed, neis peab olema sisu. Selgitades partnerile, et hästi läbimõeldud ühistegevusega on võimalik tagada suurepärase tulemus nii, et partner sellest innustuks ja soostuks kaasa lööma, saamegi öelda, et oleme suutnud muuta mingi tegevuse kellegi jaoks huvitavaks ja haaravaks (*Ibid*, lk 2). Seega on huvijuhil ja klassijuhatajal vajalik oma tegevusi läbi arutada, et tagada õpilase eesmärgistatud ja sihipärane juhendamine.

Fidhow ja Gjefsen (2001) on välja toonud koostöö sisu nelja punktina:

- 1) Üksteise varustamine vajaliku infoga – informatsioon peaks võimalikult kiiresti jõudma inimesteni, kes seda teadma peavad. Seejuures peaks infokanalid olema struktureeritud nii, et nad koordineerivad info liikumist õigete punktideni, filtreerides välja ebaolulise.
- 2) Tegevuskavade kooskõlastamine – eduka koostöö sujumise alus. Vajalik on, et mingi ühistegevusega seotud inimesed kooskõlastavad endi tegevuskavad.
- 3) Vastastikune nõustamine ja juhendamine.
- 4) Koosõppimine ja kogemuste vahendamine (*Ibid*, lk 2-3 järgi).

1.2.Koostöö koolikeskkonnas

„Noorte haridus kujuneb kombinatsioonides, mida loovad kool, kodu, noorsootöötajad ja kõikvõimalikud organisatsioonid, huviringid ja sõpruskonnad, milles noored osalevad. Iga osapool on tervikpildis justkui üks pusletükk. Võttes kaks suurimat ja süsteemsemalt arendatud „tükki“ – kooli ja noorsootöö – tuleb täna tõdeda, et koostööd võiks olla nende vahel märkimisväärselt rohkem.“ (Noorkõiv & Kivinukk 2011).

„Koostöö saab toimuda vaid erinevate osapoolte vahel, mitte ühepoolsena. Kooli puhul saame rääkida mitmetest huvigruppidest: õpilased, lapsevanemad, õpetajad, koolipersonal, kohalik omavalitsus, kogukond, riik.“ (Reitav 2007, lk 61).

Eduka koostöö toimimise eelduseks on koolis hästi toimiv koostöökultuur. Andy Hargreaves on toonud oma koolikultuuri ja õpetajakutse uuringutes (1994) välja järgneva koostöökultuuri mudeli: Iseloomulik on kolleegide panus ja märkimisväärne toetus igapäevatoös;

- koostöö on tihe, töötajad on arengule orienteeritud, tegutsetakse vabatahtlikult ja tööpanus on tohutu;
- koostöökultuuriga kooli tuumaks on kollegiaalsus ja areng;
- sellised kollektiivsusele orienteeritud koolid saavutavad parimad õpitulemused nii sotsiaalselt kui akadeemiliselt;

- koostööparadigma annab hariduse kvaliteedi tõstmisel kõige paremaid tulemusi, see võimaldab anda parema hariduse, lubab rohkem õppida ja paneb õpetajatele väiksema koormuse;
- tugeva kogukonnatundega ja õpilaskesksetes koolides käituvad õpilased kõige paremini;
- koostöö ja eneseanalüüsi rõhutamine õpetajate hulgas viib käitumisprobleemide vähenemiseni ja õppimise suurendamiseni õpilaste hulgas (Agledahl jt 2007, lk 20).

Koostöö aluseks on peale elementaarse vastastikuse lugupidamise ärakuulamisoskus ja teistega arvestamise tahe. Seega pole koostöös kohta teistsuguste arvamuste naeruvääristamisele ja levinud pseudodemokraatiale – kuulan küll ära, kuid teen ikka oma tahtmist mööda. Selle asemel olgu siiras soov teise mõtteid arvestada, kus vähegi võimalik (Kivioja 2013).

Kaasava õpetaja pädevusmudel (2012) on välja toodud neli õpetamise ja õppimisega seotud tuumikväärtust:

1. Õppijate mitmekesisuse väärtustamine.
2. Kõigi õppijate toetamine.
3. **Koostöö** – koostöö ja meeskonnatöö on väga olulised kõigi õpetajate jaoks.
4. Isiklik professionaalne areng (Kaasamist toetav ... 2012, lk 12).

Käesolevas töös keskendun koostööle. Selle tuumikväärtusega seotud põhipädevused on:

- Koostöö vanemate ja teiste pereliikmetega.
- Koostöö koos teiste haridusvaldkonna spetsialistidega.

Teiste haridusvaldkonna spetsialistidega koostöö pädevuse aluseks on järgmised hoiakud ja veendumused:

- kaasav haridus nõuab, et kõik õpetajad töötaksid meeskondadena;
- koostöö, partnerlus ja meeskonnatöö on kõigi õpetajate jaoks olulised ning neid tuleks soodustada;
- meeskonnatöö toetab professionaalset arengut ning teistega koos ja teistelt õppimist.

Selle põhipädevuse aluseks on eelkõige järgmised teadmised ja arusaamad:

- teiste õpetajate ja haridustöötajatega tehtava koostöö väärtustest ja eelistest;

- tugisüsteemidest ja –struktuuridest, mida on võimalik kasutada täiendava abi, sisendi ja nõu saamiseks;
- koostöö mudelitest, kus kaasavate klasside õpetajad teevad koostööd teiste erialade ja valdkondade (meditsiini-, sotsiaalasutuse jms) ekspertide ja töötajatega;
- koosõpetamisest, kus õpetajad teevad meeskonnatööd, kaasates õppijaid, lapsevanemaid, eakaaslasi, kooli teisi õpetajaid ja tugitöötajaid ning vastavalt vajadusele teiste erialade eksperte;
- teiste hariduses tegutsevate spetsialistide keelekasutuse/terminoloogia ning peamiste tööde ja lähenemisviiside tundmisest;
- võimusuhetest, mis valitsevad eri sidusrühmade vahel ning millega tuleb arvestada ja tõhusalt tegeleda.

Esmatähtsad **oskused ja võimed**, mida selle põhipädevuse puhul tuleks arendada, on järgmised:

- rakendada klassitöö eestvedamise ja juhtimise oskusi, mis võimaldavad teha tõhusat valdkondadevahelist tööd;
- õpetada koos teiste õpetajatega paindlikes meeskondades;
- töötada osana koolikogukonnast ning toetuda kooli sisemistele ja välistele ressurssidele;
- kujundada klassikogukonda, mis on osa suuremast koolikogukonnast;
- osaleda kogu kooli enesehindamis- ja arendusprotsessides;
- lahendada probleeme koostöös teiste spetsialistidega;
- panustada kooli partnerlussuhtesse teiste koolide, haridusasutuste ja kohalike organisatsioonidega;
- kasutada erinevaid verbaalse ja mitteverbaalse suhtlemise oskusi, et töötada koos teiste spetsialistidega (*Ibid*, lk 16-17).

Seega peaks koostöö ja meeskonnatöö olema olulised kõigi õpetajate ja teiste koolis töötavate isikute jaoks. Tähtis on, et kogu personalil oleks ühtne arusaam koostöö eelistest ja väärtustest teiste spetsialistidega. Koostöös teiste koolis töötavate inimestega on võimalik muuta kooli õpikeskkond õpilasele huvitavamaks, mitmekesisemaks ja rahuldust pakkuvamaks. Seeläbi saab mõjutada nii õpilase isiksuse arengut kui ka klassi- ja kogu kooli kultuuri. Samuti saab koostöös kooli erinevate spetsialistidega ära kasutada kogu potentsiaalse ressursi, mis antud ajahetkel

olemas on. Koostöö erinevate koolis töötavate spetsialistide vahel annab võimaluse lahendada probleeme koolisisest kaasmata erinevaid spetsialiste väljapoolt kooli.

1.3.Klassijuhataja ja tema ülesanded koolis

Järgnevates alapeatükkides annan ülevaate klassijuhatajast, tema tegevuse eesmärkidest, rollist, tegevusvaldkondadest ja ülesannetest koolis.

Klassijuhataja ei ole pelgalt inimene, kes annab edasi teadmisi, vaid on õpilastele laiemas mõttes eeskujuks.

Klassijuhataja on käskkirjaga kooli esindajaks määratud isik. Tema esindab kooli talle määratud klassi õpilastele ja vanematele ning on kooli üks olulisi mainekujundajaid (Rohtma 2004, lk 24). Klassijuhataja on kasvatuse korraldaja konkreetses kooliklassis, lõimates kõiki võimalikke tingimusi õpilase isiksuse arenguks (Kera 2005, lk 8).

1.3.1.Klassijuhataja tegevuse eesmärk

Klassijuhataja tegevuse eesmärgiks on õpilaste isiksuse arengu soodustamine ja õpilase pädevuste (eriti sotsiaalse pädevuse) saavutamine (Kera 2005, lk 14). Antud eesmärgi saavutamist peab S. Kera võimalikuks, tegutsedes kahes peamises tegevussuunas:

- 1) Aidates kaasa klassi kui sootsiumi väljakujunemisele iga õpilase arengut soodustavaks keskkonnaks.
- 2) Suunates iga üksiku õpilase arengut klassis.

Sarnaselt S.Kerale on ka V.Rohtma arvates klassijuhataja klassi arengu suunaja. Et seda tulemuslikult teha, peab klassijuhataja teadma võimalikult palju oma klassi lastega toimuvast. Teadmiste saamiseks on mitmeid võimalusi. Üks nendest on lapse vaatlemine ja analüüsimine, mille tulemusel saadud info on olulise väärtusega lapse endaga ning vanematega vestlemisel (Rohtma 2004, lk 24). Vaatluse võib jagada kaheks:

- 1) Iga õpilase vaatlus – tema positsioon klassikollektiivis, eesmärgid ja arusaamad. Ka edukus ning areng eelnevate vaatlusperioodidega võrreldes.
- 2) Klassi kui grupi vaatlus – klassi sisekliima, ühised väärtushinnangud ja distsiplineeritus (Rohtma 2004, lk 24).

1.3.2. Klassijuhataja roll ja tegevusvaldkonnad koolis

Klass on üks osa koolist, seega on ka klassikultuur osa koolikultuurist. Siiski võivad klassi- ja koolikultuur ka mõningatel juhtudel vastanduda. Sellisel juhul on klassijuhataja roll olla nende kahe kultuuri omavaheline sobitaja ja lepitaja (Klassijuhataja käsiraamat).

Klassijuhatajatöö on omaette alamsüsteem koolikeskkonnas, mida juhib klassijuhataja. Tema roll sõltub klassijuhatajatöösse kaasatud osalistest. Peamised klassijuhataja töösse kaasatud osalised ja klassijuhataja ülesanded seejuures on:

- **Klassijuhataja - juhtkond:** klassijuhataja ülesanne on aru anda õpilaste koolikohustuse täitmisest, õpitulemustest, üldisest arengust (nt. õppenõukogus) ja infot vahendada klassis toimuvatest sündmustest ja aset leidvatest probleemidest ning rõõmudest.
- **Klassijuhataja - õpilane:** see on suhe, mis oleneb mõlemapoolsest koostööst kõige enam. Klassijuhataja peab olema võrdselt kättesaadav kõigile õpilastele tagades seeläbi iga õpilase toetamise, suunamise ja juhendamise vastavalt tema vajadustele ning eripäradele.
- **Klassijuhataja - lapsevanem:** nemad moodustavad koostöös taustsüsteemi, milles on lapse arengu tingimused esmatähtsad. Klassijuhataja peab regulaarselt andma lapsevanemale tagasisidet õpilase tegevuse kohta koolis ning nõustama võimalike tekkinud probleemide lahendamisel.
- **Klassijuhataja - aineõpetaja:** üheskoos aineõpetajaga tuleb klassijuhatajal välja selgitada ja vajadusel leida parim lahendus nt kuidas lapsel läheb, mida tuleks muuta, millised on mured ja rõõmud.
- **Klassijuhataja – kooli psühholoog:** ealiste iseärasuste ning paljude väliste tegurite tõttu tekkivat pinget taluvad nii lapsed kui ka täiskasvanud erinevalt. Tihti tuleb kasuks kaasata pingete või konfliktide lahendamisele inimesi, kes lastega harvem kokku puutuvad. Klassijuhatajal on siinkohal varjatud roll, et märgata erinevaid probleeme ja

saada psühholoogilt (või ka sotsiaaltöötajalt) konsultatsiooni ning üheskoos analüüsida klassijuhataja tegevust (Rohtma 2004, lk 27-29).

Klassijuhataja roll koolis on suunata õpilaste pädevuste omandamist ning sotsiaalset arengut. Teades, et noorte haridus kujuneb teda ümbritsevate kombinatsioonide tulemusel, peab klassijuhataja looma keskkonna, kus igal õpilasel on võimalik täita oma rolli. Klassijuhataja ülesandeks on klassi elu kujundada nii, et iga õpilane saab selles kaasa rääkida, otsustada ja vastutada. Klassijuhatajal on ka oluline roll klassi mikrokliima ja meietunde tekitamisel. Et siduda omavahel tõhusamalt kooli- ja ka klassiväliseid tööd, tuleb teha koostööd huvijuhiga ja seda eesmärgiga, et õpilased saaksid paremad võimalused enda mitmekülgseks arendamiseks.

Klassijuhataja töö võib jagada neljaks tegevusvaldkonnaks, millest igal on oma põhifunktsioon (Rohtma 2004, lk 24):

- **Klassi arengu suunamine:** nõustamine (nii õpilase kui vanema); motiveerimine; julgustamine; ühiste seisukohtade kujundamine.
- **Vaatlemine/analüüsimine:** lapse arengu (kõlbline, sotsiaalne, vaimne, kehaline, emotsionaalne); lapse positsiooni klassis; klassi arengu.
- **Õpikeskkonna kujundamine:** abi õpilaste murede lahendamisel; üksteist toetavate töösuhete loomine ja hoidmine; arenguerinevuste ja –kriiside selgitamine.
- **Administreerimine:** päevikud (e-kool); õpilasraamat; hinnetelehed; infovahetus (teated jms) (Rohtma 2004, lk 26).

1.3.3. Klassijuhataja ülesanded

Klassijuhataja täidab kooli üldisi ülesandeid, kohandades neid vastavalt klassi arengutasemele ja iga konkreetse õpilase individuaalsele omapärale (Kera 2005, lk 14).

Kooli ülesandeks on lapse arendamine luues võrdväärsed tingimused ja võimalused õpilaste individuaalsusi arvestava arengu toetamiseks ning õpi-, töö- ja elukeskkonnas toimetuleva vastutusvõimelise isiksuse kujunemiseks.

Klassijuhataja töö seisneb esiteks selle jälgimises, kuidas on klass tegevusega hõivatud (klassisisene iseteenindav, tunniväline jm tegevus). Tegevuses toimub õpilaste vastastikuste suhete loomine ja korrigeerimine.

Klassijuhataja ülesanne on õpetada õpilasi iseseisvalt tegevusi korraldama, mis seisneb õpilaste järkjärguliselt suureneva iseseisvuse rakendamise oskuses (Kera 2005, lk 15).

Teiseks on klassijuhataja ülesanne kujundada klass õpilase isiksuse kasvukeskkonnaks, sest õpilase sotsiaalne areng realiseerub keskkonnas, antud juhul klassis. Ta tagab, et igal õpilasel on võimalik täita klassis oma rolli ning saada sellest rahuldust. Klassijuhataja kannab hoolt selle eest, et klassis oleks tegevust, millest iga õpilane saab osa võtta, ning võimalusi kaasa mõelda, otsustada ja vastutada, sh oma sotsiaalseid oskusi läbi proovida, ka uusi oskusi kujundada (Kera 2005, lk 17).

Klassijuhataja ülesandeks on olla ka eeskuju. Ühistes tegevustes ja loomulikult ka ühisel vaba aja veetmisel kujunevad vastastikune usaldus ning üksmeel. Klassi häälestamisel õppeaastaks on mitmete kolleegide kogemuste põhjal osutunud edukaks ühisüritused õpilastega (Rohtma 2004, lk 24-25).

Sel viisil tegeleb klassijuhataja klassisiseste suhete loomise ja parandamisega, õppevälise tegevusega ja ürituste organiseerimise õpetamisega õpilastele, aidates samaaegselt kujundada klassi mikrokliimat. Kui õpilaste oskused arenevad, jääb klassijuhataja koormus järjest väiksemaks. Kogemus näitab, et õpilased on vägagi altid ise tegutsema ja varmad oskusi omandama (Kera 2005, lk 15-16). Klassi arenedes jääb klassijuhataja otsene suunamine järjest tagasihoidlikumaks. Kui ta on suutnud äratada klassi huvi oma kohustuste ja püstitatud eesmärkide iseseisva täitmise vastu, on klassijuhataja töö kergem ja huvipakkavam (Kera 2005, lk 18).

Klassijuhataja ülesanne on aidata kaasa õpilase kompetentsuse kujunemisele. Selle kompetentsuse kujunemiseks loob klassijuhataja klassi tegevusega võimalusi õpilase iseenda subjektiivseks tajumiseks. Subjektiivne tajus esineb:

- iseenda teadvustamisel võrdlemisel teise inimesega;
- enda emotsionaalsel asetamisel teise inimese rolli;
- iseenda ja selle teadvustamisel, kuidas suhtlemispartner teda tajub;
- võimel tunnistada teise inimese arvamusi;
- põhjuste määratlemisel, mis seletab oma ja ka teise inimese käitumist (Kera 2005, lk 17).

Idealis näeme klassijuhatajas niisiis inimest, kes toetab, juhhib ja suunab lapse mitmekülgset arengut loomulikes situatsioonides või kujundab selleks vajalikke olukordi (Kukk & Sitska 2003, lk 13).

Kokkuvõtvalt saab järeldada, et kõik eelpool nimetatud autorid leiavad, et klassijuhataja ülesanne on toetada nii õpilase isiksuse mitmekülgset arengut kui ka kogu klassi ühist arengut, luues seeläbi igakülgseid võimalusi õpilaste sotsiaalsete pädevuste arendamiseks.

1.4. Huvijuht ja tema ülesanded koolis

Selles alapeatükis annan ülevaate huvijuhi tegevustest ning võimalustest olla koostöö looja, liige ja soodustaja koolinoorsootöös.

Üldhariduskoolis töötavat noorsootöötajat nimetame huvijuhiks. Noorsootöötaja on spetsialist, kes töötab vahetult noortega või koordineerib noorsootööd. Noorsootöötaja töö eesmärk on luua noortega usalduslik suhe ja seda hoida, juhendada noori mitteformaalses õppimises ning toetada nende arengut ja ühiskonnaliikmeks kujunemist (*Rajaleidja 2014*).

Üldhariduskoolides töötavad noorsootöötajad – **huvijuhid** – on keskendunud kas noorsootöö korraldamisele või praktilisele teostamisele sõltuvalt kooli arengukava vajadustest ja tingimustest (Noorsootöötaja, huvihariduse spetsialist 2008).

„Huvijuht võib osutada koolis võtmetegelaseks, kes muudab õppimise elulähedasemaks ehk huvitavamaks“ on kirjutanud A. Sõstar Postimehe arvamusportaalis (Sõstar 2012). Sama on öelnud ka kunagine Eesti Huvijuhtide Liidu esinaine T. Tiit: „Huvijuht on üks nendest, kes aitab luua kooli mainet. Huvitegevus ongi sageli ju kooli maine kujundamise olulisimaid alustalasid“ (Tiit 2007, lk 5). Huvijuht keskendub noorsootöö korraldamisele või selle praktilisele elluviimisele olenevalt kooli arengukava vajadustest ja tingimustest, korraldab kooli huvitegevust, juhendab õpilasesindust, aitab korraldada kooli üritusi, kaasab noori tegevuste kavandamisse ja läbiviimisesse, koostab huvitegevuse eelarve, algatab projekte ja otsib nende jaoks lisaraha (*Rajaleidja 2014*). Kõik need tegevused muudavad huvijuhi töö vajalikuks, et kool oleks meeldiv õpikeskkond igas vanuses lastele.

TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia lektori Külli Salumäe sõnul on huvijuht pedagoog, keda tuleks rakendada konkreetsele koolile kõige vajalikus osas töövaldkonnas. Huvijuht peaks suutma mõtestada kooli kui tervikeskkonda ja aidata muuta seda niisuguseks, et tal endal, kolleegidel ja eelkõige lastel oleks seal hea olla. Vaimukaid, kaasakiskuvaid ja atraktiivseid töövorme

rakendades peaks huvijuht korraldama õpilaste ja täiskasvanute suhteid, panema kooli juhtkonna, õpetajad ja õpilased koos tegutsema (Kaldma 2002).

Huvijuhi töö on väga mitmekülgne. Ei ole ühtegi ühesugust päeva. H. Jõe 2004. aasta uurimusest selgus, et 191 huvijuhi tegevused koolis jagunesid 58-ks erinevaks ülesandeks (Jõe 2004).

Kõige tihedamini mainiti tegevusi, mis olid seotud huvialase tegevusega üldisemalt ning ürituste korraldamisega (ürituste ettevalmistamine ja läbiviimine, ringitöö koordineerimine, õpilaste suunamine koolivälistele üritustele). Oma tegevustest ülevaadet andes mainisid kõik antud tunnusele vastanud huvijuhid ürituste korraldamist (kokku 191 huvijuhti), 58% töid välja ringitöö koordineerimise koolis ning 45% osalemise koolivälistel üritustel. Koostöö klassijuhatajaga tõi välja vaid 15.2% vastanutest (Jõe 2004).

Tabel 1 Huvijuhtide tegevused koolis (Jõe 2004, lk 8)

<i>Tegevused koolis</i>	%
Üritused	97
ÕOV (<i>ÕE ehk õpilasesindus</i>)	66.2
Ringitöö	56.1
Suhtekorraldus	46.5
Koolivälised üritused	43.4
Informatsioon	32.8
Koostöö juhtkonnaga	32.8
Projektid	24.2
Arengukavad, tööplaanid	23.7
Kasvatusalane töö	20.7
Näitagitatsioon	19.2
Dokumentsatsioon, aruandlus	18.7
Koostöö klassijuhatajatega	15.2
	n=191

2010. aastal läbi viidud uuringus Eesti noorsootöötaja, tema pädevused ja koolitusvajadused (Murakas 2010) on välja toodud, et oma peamiste tööülesannetena märkisid koolide huvialajuhid

keskmisest sagedamini ära ürituste korraldamist, huvitegevuse korraldamist, informatsiooni vahendamist, noorte juhendamist ja suunamist, huvialaringide juhtimist, pedagoogilist tööd, huvihariduse korraldamist (Murakas 2010, lk.130). Uuringu küsimustikule vastas 511 noorsootöötajat, kelledest huvijuhte oli rohkem kui 30 inimest (*Ibid*, lk 18 ja 123 järgi). Kuigi 2010. aasta uuringus ei ole välja toodud huvijuhtide koostööpartnereid, on seal tõdemus: „Teistest noorsootöötajatest enam vaevavad koolide huvialajuhte koostööprobleemid kolleegidega“ (*Ibid*, lk 131).

Tabel 2. Huvijuhtide tegevused (Eesti noorsootöötaja, tema pädevused ja koolitusvajadused 2010, lk.130 järgi).

Ürituste korraldamine
Huvitegevuse korraldamine
Informatsiooni vahendamine
Noorte juhendamine ja suunamine
Huvialaringide juhtimine
Pedagoogiline töö
Huvialahariduse korraldamine
n > 30

Oma artiklis „Kool on noorsootöök parim koht“ on Külli Salumäe kirjutanud järgmist: “Määratledes huvijuhi otstarvet tänases koolimeeskonnas, võib see olla kooli arengukavast ja huvijuhi suutlikkusest lähtuvalt üsna erinev. Siiski on võimalik tähtsuse järjekorras välja tuua neli põhifunktsiooni:

- 1) sündmuste korraldamine;
- 2) huviringide töö organiseerimine;
- 3) õpilasesinduse tegevuse juhendamine;
- 4) töö projektides ja programmides“ (Salumäe 2011).

Olgugi, et Jõe on oma uuringu läbi viinud kümme aastat tagasi, selgub siiski mõlemast eelpool välja toodud uuringust ja K. Salumäe artiklist, et oma peamiseks ülesandeks peab huvijuht ürituste korraldamist. Samuti on mõlemast uuringust ning artiklist näha, et oma ülesandeks peavad huvijuhid ka ringitöö ehk huvitegevuse korraldamist. Uuringutest võib veel välja tuua, et

huvijuhi peavad oma ülesanneteks ka informatsiooni vahendamist ning kasvatusalast tööd ehk noorte juhendamist ja suunamist.

Mõned aastad tagasi Tartus toimunud lastevanemate ümarlaul (13.03.2007) toonitati huvijuhi töö eesmärki aidata lapsi, kellel ei ole huvide suunamisel kodu tuge või kelle huvid pole välja kujunenud või on killustunud (Pedastsaar 2007, lk 33). Samal ümarlaul leiti, et huvijuht peaks olema klassijuhataja kõrval just see inimene, kes aitaks leida lapsel mõttekat tegevust enne kui ükskõiksus ja lodevus maad võtab (Pedastsaar 2007, lk 34).

1.4.1. Huvijuht koostöö loojana, liikmena ja soodustajana koolinoorsootöös

Koostöö ja võrgustik on lähedased mõisted. TÜ Viljandi Kultuuriakadeemias 2006 – 2007. aastal läbiviidud uurimuse „Huvijuht koolikultuuri kujundavas võrgustikus“ eesmärgiks oli selgitada huvijuhi töö olemust võrgustike raames. Antud uurimuses osalenud intervjuueeritavad ei kasutanud oma tekstis mõistet võrgustik. Pigem kirjeldati oma **koostööd** erinevate osapooltega (Ristikivi 2007, lk 7-8 järgi).

Eelpool nimetatud uurimuses selgus, et huvijuhil on väga lai ja mitmekesine koostöövõrgustik, hõlmates otseselt kooliga seotud isikuid, kohalikku kogukonda ja laiemalt ühiskonda (*Ibid*, lk 14). Seeläbi saab huvijuht kaasata erinevatesse kooli tegevustesse teisi ühiskonna liikmeid ja spetsialiste, muutes sündmused mitmekesisemateks ja huvitavamateks.

Võrgustikutöö võimaldab huvijuhil jagada vastutust, kujundada kooli mainet, toetada noorte elamajäämist piirkonda ning noortel demonstreerida omandatud ja õpitud. Võrgustikutööd toetavad selle liikmete huvitatus ning huvijuhi isiklik panus ja entusiasm ühistegevuste suhtes (*Ibid*, lk 14). Et koostöö huvijuhi ja klassijuhataja vahel hästi toimiks, ei piisa ainult huvijuhi panusest. Vajalik on ka klassijuhataja kui võrgustiku liikme ja koostööpartneri panus. Koostöös klassijuhatajaga saab huvijuht jagada vastutust ja lähtuvalt kooli eesmärkidest kujundada kooli mainet. Samuti on klassijuhatajal oluline roll, et õpilased saaksid demonstreerida enda õpitud. Klassijuhataja on inimene, kes tunneb oma klassi õpilasi ja teab nende saavutusi ning vajadusi kõige paremini.

Huvijuht saab võrgustiku abil lahendada enam praktilisi probleeme ning vastata tegevuste tehnilistele või finantsilistele vajadustele, tagada kiirema ning tõhusama infovahetuse,

mitmekesistada noorte koolielu ja huvitegevust ning suunata sihtgruppe omavahelisele vahetumale suhtlusele (*Ibid*, lk 14).

1.5. Koostöövõimalused huvijuhi ja klassijuhataja vahel

Huvijuht ja klassijuhataja töötavad koos selle nimel, et õpilastel oleks koolis meeldiv olla. Nii on klassijuhataja ja huvijuhi koostöö üks ülesandeid õppe- ja kasvatustöö terviklikkuse tagamine, tunni ja tunnivälise töö üksteist toetavate aspektide määratlemine ja tegusaks muutmine kooli eesmärkide täitmise nimel (*Rohtma*, lk 21-22).

Üks olulisemaid koostöövõimalusi on klassi tunniväline tegevus, mis täidab kasvatuslikku eesmärki ning millel on õppetundidega samaväärne funktsioon – soodustada õpilase enesearendamist. Klassi tunniväline töö on üks osa koolikasvatuses (Kera 2005, lk 72- 73).

Tunniväline tegevus mõjutab kogu klassi arengut. Peamised klassijuhataja poolt korraldatavad klassi tunnivälised tegevused, kus ta on algataja ja vastutaja, on:

- **Klassiõhtu** – eesmärk on kultuurse puhkamise oskuse ja omavahelise suhtlemisharjumuse omandamine. Klassiõhtu vastu on õpilaste huvi suur, järelikult sedavõrd võib see mõjutada nende käitumist seltskonnas, suhtlemiskultuuri.
- **Ühiskülastused** – avalikesse kohtadesse, nagu söökla, kohvik, teater, kino jms, et õpilasi tutvustada käitumiskultuuriga avalikes kohtades.
- **Ekskursioon** – muuseumi, teatrisse. Ekskursiooni eesmärk on käitumise õpetamine uutes tingimustes, oskus end viisakalt ülal pidada, häirimata teisi oma väljakutsuva käitumisega.
- **Matk** – lähendab õpilasi teineteisele, õpetab tähelepanelikkust ja abivalmidust, hoolimist. Arendab füüsilist vastupidavust. Matkasituatsioon pakub õpilastele toimetulekukogemust eemal kodu mugavustest. Viibimine looduses teeb inimese pingevabaks ja fantaasiarikkaks, mis tõstab loovust. Lisaks praktilisele kogemuse, kuidas käituda looduses, saavad õpilased tegeleda enda poolt välja pakutud loovate tegevustega.
- **Jalutuskäik** – on lühiajaline viibimine looduses. Looduses viibides õpitakse seda hoidma ja kaitsma. Jalutuskäigul ettetulevad juhuslikud situatsioonid rikastavad õpilasi teadmiste ja muljetega (Kera 2005, lk 74- 76).

„Õpilase tunnivälise tegevuse sihipärane korraldamine koolis on isiksuse arengu seisukohalt samaväärne kui õppetunnid“ (Kera 2005, lk 77).

Kõikide eelpool nimetatud tunniväliste tegevuste läbiviimiseks saab klassijuhataja teha koostööd huvijuhtiga. Huvijuht saab koos klassijuhatajaga osaleda sündmuste ettevalmistamisel aidates näiteks leida sobivaid ruume, vajaminevat tehnikat, külalisesinejaid jne.

Kaasates huvijuhti tunnivälisesse tegevusse, on klassijuhatajal võimalik planeerida kõiki oma klassi tegevusi:

- Planeerida klassiõhtuid – huvijuht aitab leida sobivad ruumid, muusikavõimaluse, koos õpilastega aitab mõtelda ka aja sisustamise peale.
- Planeerida väljasõite, ekskursioone, teatriskäike – huvijuht tellib piletid, bussi, vajadusel ja võimalusel tuleb ka ise saatjana kaasa või leiab saateõpetaja.
- Ehitada üles klassijuhatajatund – huvijuht tutvustab erinevaid koolis aset leidvaid sündmusi, huviringe. Aitab läbi viia erinevaid tegevusi, sh erinevaid vabaaja mängusid.
- Leida tegevust/rakendust mõnele probleemsele õpilasele – lisaks aktiivsetele õpilastele saab huvijuht kaasata ka nn probleemsemaid õpilasi, kes ei leia oma energiale õiget rakendust või kes peaks näiteks tunnikorra rikkumise või mõne muu pahateo pärast ühiskondlikku kasulikku tööd tegema (nt. toolide paigutamine saalis, piletite müümine).
- Korraldada ülekoollisi üritusi, traditsioonilisi üritusi – nt jõulupidu, ainepäevad, kontserdid, näitused. Kaasates huvijuhti, kellel on palju kogemusi ja erinevaid kontakte sündmuste korraldamiseks võib lõpptulemus olla huvitavam ja rahuldustpakkuvam kõikidele osapooltele (Rohtma 2004, lk 21 järgi).

Nii nagu klassijuhataja saab kaasata huvijuhti tunnivälise töö tegemisse, saab ka huvijuht kaasata klassijuhatajat klassiväliste sündmuste korraldamisse.

Tavaliselt ei teegi huvijuht kooli üritusi, pidusid üksi, vaid võtab ikka abiks mõne klassi õpilased. Siin on oluline roll ka klassijuhatajal, kes aitab õpilasi kokku saada, viibib vajadusel ise aruteludel, tuleb kindlasti kohale ka üritusele, valvab diskol jne. (*Ibid*, lk 21).

Kõik eelpool nimetatud toimub siiski vastastikusel koostöös ning peamiseks eesmärgiks on ärgitada õpilase aktiivsust ja innustada neid osalema.

1.6.Põltsamaa Ühisgümnaasiumi huvijuhi ja klassijuhataja tööülesanded ning missioon, visioon ja põhiväärtused

Selles alapeatükis annan lühiülevaate Põltsamaa Ühisgümnaasiumi huvijuhi ja klassijuhataja tööülesannetest lähtuvalt ametijuhenditest ning tutvustan kooli missiooni, visiooni ning põhiväärtuseid.

1.6.1.Põltsamaa Ühisgümnaasiumi huvijuhi tööülesanded

Põltsamaa Ühisgümnaasiumis on hetkel tööl kaks huvijuhti. Eraldi on huvijuht 1-6.klassi õpilastele ja 7-12.klassi õpilastele. Huvijuht kuulub direktsiooni hulka ning allub direktorile (Lisa 1). See annab huvijuhile võimaluse kaasa rääkida kooli huvitegevust puudutavates küsimustes luues tingimused huvitegevuseks, leides ringijuhendajaid ja suunates ning nõustades kogu huvialast tööd. Vajadusel asendavad huvijuhid teineteist (Lisa 1).

Oma töös tuleb huvijuhil järgida õppekava. Tema töökohustused on fikseeritud ametijuhendis (Lisa 1). Põltsamaa Ühisgümnaasiumi huvijuhil on lähtuvalt ametijuhendist 9 ametiülesannet ja vastutusala.

1. Koostöös kooli juhtkonna, pedagoogide ja õpilasomavalitsusega loob tingimused huvitegevuseks, leiab huviringide juhendajad, suunab ning nõustab kogu huvialast tööd.
2. Vastutab õpilasomavalitsuse töö funktsioneerimise eest.
3. Koostab huvitegevuse eelarve projekti, jälgib eelarve vahendite sihipärast kasutamist.
4. Huvijuht vastutab ametijuhendis või töölepingus määratletud ülesannete täitmise eest.
5. Laste ja noorte nii koolisisesel kui ka koolivälisel üritustel vastutab laste ettevalmistamise ja järelevalve eest.
6. Kogub ning edastab teavet laste- ja noorteühenduste tegevuse kohta.
7. Korraldab õpilasüritusi ning vastutab nende läbiviimise organiseerimise ja kvaliteedi eest.
8. Peab sidet Põltsamaa piirkonna teiste koolide huvijuhtidega, suhtleb ja hangib informatsiooni kohaliku omavalitsuse ja maavalitsuse noorsootöötajatega, kultuuri- ja haridustöötajatega.
9. Korraldab ja koordineerib õpilaste koolivälist suhtlemist (teiste koolidega, sõpruskoolidega välismaalt jne).

9.1. Täidab direktori poolt antavaid ühekordseid korraldusi ning ka pidevaid huviharidust puudutavaid ülesandeid, mis pole käesoleva ametijuhendiga määratletud.

Huvijuhi õigustena on muuhulgas välja toodud, et huvijuhil on õigus nõustada klassijuhatajaid ja aineõpetajaid huvitegevust puudutavates küsimustes. Huvijuht võib olla mõne lasteühenduse tegevjuht. Ta võib juhendada mõnda huviringi. Samuti on huvijuhil õigus teha kooli juhtkonnale ettepanekuid kooli huvitegevuse paremaks korraldamiseks (Lisa 1).

Põltsamaa Ühisgümnaasiumi huvijuhi ametijuhendis on välja toodud kaks punkti, mida võib seostada huvijuhi ja klassijuhataja koostööga: koostöös kooli juhtkonna, pedagoogide ja õpilasomavalitsusega loob tingimused huvitegevuseks, leiab huviringide juhendajad, suunab ning nõustab kogu huvialast tööd (Lisa 1 punkt 6.1) ja nõustada klassijuhatajaid huvitegevust puudutavates küsimustes (Lisa 1 punkt 7.1).

1.6.2. Põltsamaa Ühisgümnaasiumi klassijuhataja tööülesanded

Klassijuhatajatöö peamisteks koolisisesteks alusdokumentideks on kooli õppekava, arengukava ning kodukord. Konkreetsemalt kirjeldavad ja määravad klassijuhatajatööd kooli poolt määratud ülesanded, mida nimetatakse ametijuhendiks ning tööplaan. Need dokumendid sisaldavad ülesandeid, mille põhjal klassijuhataja eesmärgistab ja planeerib oma tegevuse arvestades kooli ümbruskonnaga, kultuuritraditsioonidega, võimaluste ja vajadustega (Rohtma 2004, lk 11).

Põltsamaa Ühisgümnaasiumis tuleb klassijuhatajal oma töös lähtuda klassijuhataja tööjuhendist. Tööjuhendist lähtuvalt on klassijuhataja töö aluseks kooli õppekava ja sellest lähtuvad õppeaasta eesmärgid (Lisa 2). Klassijuhataja täidab kooli õppekava eesmärkide elluviimisel kuut põhiülesannet:

1. esindab kooli
2. toetab õpilaste arengut
3. vahendab informatsiooni
4. koostab ja täidab etteantud dokumentatsiooni
5. juhendab ja nõustab õpilast ja vanemat
6. planeerib oma tööd ja analüüsib töö tulemuslikkust (Lisa 2, punkt 3).

Klassijuhataja tööjuhendis on üks punkt, mis viitab koostööle huvijuhiga. Seal on öeldud, et klassijuhataja järgib etiketi ja kommete head tava ning ürituste (erinevate aktuste, klassijuhataja vastuvõtu jms.) läbiviimise korda ja statuute. Teeb koostööd huvijuhiga (Lisa 2, punkt 3.2.6). Paraku ei ole tööjuhendis selgitatud, kui palju ja mis mahus eeldatakse, et klassijuhataja teeks koostööd huvijuhiga.

1.6.3.Põltsamaa Ühisgümnaasiumi missioon, visioon ja põhiväärtused

Kooli personal koosneb väga erinevatest lülidest, kes saavad ja peavad omavahel tegema koostööd, et täita koolile ühiselt seatud eesmärgid.

Järgnevalt kirjeldan Põltsamaa Ühisgümnaasiumi visiooni, missiooni ja põhiväärtuseid, mis on aluseks koostöö toimimiseks kogu koolis.

Põltsamaa Ühisgümnaasium (edaspidi PÜG) on ühtse asutusena tegutsev põhikool ja gümnaasium. PÜG on munitsipaalkool, mille pidajaks on Põltsamaa Linnavolikogu (PÜG arengukava, lk 3).

Kooli visioon – Põltsamaa Ühisgümnaasium on Kesk-Eesti jätkusuutlik ja uuendusmeelne kool, kus

- ✓ on turvaline ja esteetiline õpikeskkond;
- ✓ toetatakse iga õppija arengut;
- ✓ väärtustatakse kõiki inimesi ja usaldusel põhinevat koostööd.

Visioonis sisalduvad mõisted on arengukavas avatud järgmiselt:

Jätkusuutlik - kool suudab toime tulla erinevates oludes ja muutuvates tingimustes.

Uuendusmeelne - võtab kiiresti kasutusele positiivsed uuendused mistahes valdkonnas.

Turvaline keskkond - kõik tahavad kooli tulla, koolis on mõnus olla ja omavahelised suhted on head.

Esteetiline keskkond - on korralikud õpperuumid ja puhas keskkond.

Toetatakse iga õppija arengut - kõik koolis olijad õpivad (õpilased, õpetajad, töötajad), igale õppijale on loodud võimalused individuaalseks arenguks läbi mitmekesiste (valiku)võimaluste. Õppija areng toimub läbi õppimise, meil saab ja peab õppima.

Väärtustatakse kõiki inimesi - iga inimene on oluline ja tähtis, nii õpilane, õpetaja kui ka töötaja.

Usaldusel põhinev koostöö - oleme üksteise vastu ausad ja koolile lojaalsed (Ibid, lk 8).

Kooli missioon on olla HEADE EELDUSTE LOOJA.

Kooli põhiväärtused on:

- 1. Ühtekuuluvustunne ja meeskonnatöö** – üksteist arvestades ja austades täidame koos ühiseid eesmärke.
- 2. Areng ja teadmised** – väärtustame isiksuse arengut õppimise ja enesetäienduse kaudu.
- 3. Turvalisus ja koolirõõm** - loome ja hoiame enda ümber turvalist ja sõbralikku keskkonda (Ibid, lk 9).

Arvestades, et kõik kooli töötajad (pedagoogid, huvijuht, direktsioon, tugispetsialistid, muu personal) lähtuvad oma töös kooli visioonist, missioonist ja põhiväärtustest, on vajalik kõigi liikmete omavaheline koostöö, et saavutada eelpool nimetatut.

2.UURIMUSE EESMÄRK, VALIM JA METOODIKA

2.1.Uurimuse eesmärk ja uurimisküsimused

Käesoleva lõputöö eesmärk on välja selgitada Põltsamaa Ühisgümnaasiumi huvijuhtide ja klassijuhatajate arusaam omavahelisest koostööst ning võimalustest, kuidas seda saaks teha tõhusamalt.

Seatud eesmärki aitavad saavutada püstitatud uurimisküsimused:

- Missugustes olukordades teevad koostööd Põltsamaa Ühisgümnaasiumi huvijuhid ja klassijuhatajad?
- Missugustes olukordades on koostöö vastanute arvates põhjendatud?
- Missugustes olukordades on vastanute arvates koostöö tegemine vajalik?
- Kes on peamised kasusaajad huvijuhi ja klassijuhataja omavahelisest koostööst?

2.2.Uurimuse valim

Minu lõputöö uurimuse populatsiooniks olid Põltsamaa Ühisgümnaasiumi klassijuhatajad ja huvijuhid. Valimi moodustasid 12 klassijuhatajat ja kaks huvijuhti.

Põltsamaa Ühisgümnaasiumis on 30 klassijuhatajat, seega valim $N=30$. Et tagada iga kooliastme klassijuhatajate sattumist valimisse, siis kasutasin ettekavatsetud valimit, kus valisin välja algklasside ja põhikooli ning gümnaasiumi „b“ klasside klassijuhatajad. Uurisin valimi koosluse objekte, kes olid „b“ klasside klassijuhatajad ($N=12$). See on 40% kogu populatsioonist. Huvijuhtide puhul kasutasin kõikset valimit ehk uurisin populatsiooni kõiki objekte ($N=2$). Huvijuhtidega viisin läbi poolstruktureeritud individuaalintervjuud (Lisa 4).

Uurimistöö valim koosnes kahest intervjueeritavast huvijuhist ja 12-st kirjalikult küsitlusele vastanud klassijuhatajast.

2.3.Uurimismeetodid ja andmete kogumine

Uurimistöö läbiviimiseks kasutasin huvijuhtidega kvalitatiivset meetodit ehk poolstruktureeritud intervjuud ning klassijuhatajatega kvalitatiivse ja kvantitatiivse küsimustiku integreeritud varianti. See võimaldas mul uuritavatelt koguda informatsiooni ning uurida nende arusaamasid omavahelisest koostööst ja koostöövõimalustest. Samuti aitas see mul välja selgitada olukorrad, kus koostöö tegemine on vastanute arvates õigustatud.

Intervjuud kahe huvijuhiga viisin läbi 6. ja 9. mail. Mõlema intervjueeritavaga kohtusin nende töökabineetides isiklikult. Informeerisin intervjueeritavaid intervjuu eesmärgist. Samuti teavitasin eetilistest põhimõtetest. Intervjuude käigus muutsin aeg ajalt kavandatud küsimuste järjekorda, sest mõnel juhul andis respondent vastuse mitmele küsimusele üheaegselt. Intervjuule vastamise aeg oli 22 – 34 minutit. Üks vastaja oli Põltsamaa Ühisgümnaasiumis töötanud 1-5 aastat ja teine vastaja 20-30 aastat. Mõlemad vastajad olid naised.

Huvijuhtidega läbiviidud intervjuud salvestasin diktofoniga. Helisalvestised transkribeerisin ümber dokumendifailideks. Tekstide transkribeerimise käigus andsin huvijuhtidele koodid Hj 1 ja Hj 2. Transkribeeritud tekstide alusel teostasin teksti temaatilise analüüsi. Intervjuu küsimused paiknevad lisa 3.

Klassijuhatajatega viisin läbi kirjaliku küsitluse, mis sisaldas nii suletud kui avatud lõpuga küsimusi. Küsimusi oli kokku 15 (Lisa 4).

Küsitlused klassijuhatajatele jagasin isiklikult. Nendest kuus vastajat vastasid koheselt minu juuresolekul. Kuus vastajat said küsimustikud kaasa ja tagastasid need mulle kolme päeva jooksul. Seega hindan küsimustike laekumise väga heaks. Küsitluste analüüsimise käigus andsin klassijuhatajatele koodid 1 – 12.

Küsitlusele vastas 11 naist ja 1 mees. Küsitlusele vastanutest 6 olid töötanud Põltsamaa Ühisgümnaasiumis 5-10 aastat, 2 inimest olid töötanud 10 – 20 aastat, 3 inimest olid töötanud 20 – 30 aastat ning üle 30 aasta oli töötanud 1 inimene.

3.UURIMUSE TULEMUSED JA INTERPRETATSIOON

Järgnevas peatükis annan ülevaate intervjuu ja küsitluste tulemustest. Oma analüüsis kasutan tsitaate, mis toon välja koodide 1-12 (klassijuhatajad) ja Hj 1 ning Hj 2 (huvijuhid) all, sest vastanute andmed on konfidentsiaalsed. Analüüsi osas kasutan lühendeid, kus Klj tähendab klassijuhatajat ja Hj tähendab huvijuhti.

3.1.Koostöö, selle eesmärk ja koostööpartnerid koolis

Selles alapeatükis kirjeldan lühidalt ja tsiteerin uurimuses osalejate arvamusi koostööst ja selle eesmärgist ning toon välja peamised koostööpartnerid koolis.

Uurimuses osalenud mõistavad **koostööd** kui eesmärgistatud koos töötamise protsessi, mille tegutsemise viis arvestab kõigi osapoolte huvidega.

- *Oluline on seada esikohale tulemus ja meeskonnas üksteise mõistmine ja üksteisega arvestamine. (5)*
- *Oluline on poolte vaheline mõistev suhtumine. Peavad aru saama, et töötavad ühise eesmärgi nimel. Koostöö on vahend eesmärkide täitmiseks. (9)*
- *Ühine või jagatud tegevus, kus kõik osapooled saavad kasu. (3)*
- *Meeskonnatöö. Koostegemine ühise eesmärgi nimel. (Hj 2)*
- *Olukord või situatsioon, kus inimesed tegutsevad ühtse meeskonnana, osaletakse aruteludes, vahetatakse infot ja erinevaid materjale. (8)*
- *Koostöö tähendab seda, et ma teen mingit tegevust kellegagi koos. (Hj 1)*

Sarnaselt uurimuses osalenutele on ka Fidhow ja Gjefsen määratlenud koostöö kui olukorra, kus püütakse leida tegutsemisviisi, mis võimaldab täielikult arvestada mitme erineva osapoolte huve ja erinevate osapoolte vahel on mõistev suhtumine ning täiuslik üksteise mõistmine (vt. ptk 1.1)

Koostöö eesmärgiks peavad uurimuses osalenud jõudmist püstitatud eesmärkideni, kasutades selleks kõigi koostööpartnerite oskusi ja teadmisi. Samuti on leitud, et

- *Koostöö eesmärk on meeskonna ja ühtsuse loomine, pidev areng, uue ja parema saavutamine. (8)*
- *Koostöö on üksteise toetamine ja usaldamine. Ühistele arusaamistele jõudmine. (11)*
- *Eesmärgiks võib olla materiaalne või vaimne tulemus. Näiteks mõni kooliüritus või kogumik õpilaste töödest. (1)*

Tabel 3. Huvijuhi ja klassijuhataja peamised koostööpartnerid

Peamised koostööpartnerid:	Mainingute sagedus klassijuhatajate seas (N=12)	Mainingute sagedus huvijuhtide seas (N=2)
Õpetajad, sh klassijuhatajad	10	2
Õpilased	10	2
Huvijuhid	7	2
Juhtkond	7	1
Tugispetsialistid (logopeed, psühholoog, sotsiaalpedagoog, kooliõde)	5	0
Lapsevanemad	4	0
Raamatukogu töötaja	2	0
Abipersonal	0	1
Ringijuhid	0	1

Intervjuudest huvijuhtidega ja kirjalikust küsitlusest klassijuhatajatele tuli välja, et peamiseks koostööpartneriteks mõlemale poolele koolis on õpilased ning õpetajad. 12-st uurimuses osalenud klassijuhatajast tõid 10 välja, et koostööpartneriks on õpilased ja kaasõpetajad. Niisamuti vastasid ka huvijuhid.

- *Eelkõige õpilased! (2)*
- *Klassijuhatajana pean oma koostööpartneriteks oma klassi õpilasi (meil on ühine eesmärk). (1)*
- *Loomulikult eelkõige minu klassi õpilased. (12)*
- *Õpilane igal juhul. Aga õpilasesindus on see tuumik, kellega me teeme igal nädalal koosolekuid ja räägime ja arutame midagi. (Hj 1)*

Üle poole klassijuhatajatest (7 mainingut) töid välja, et ka huvijuht on nende koostööpartner. Tabelist on ka näha, et üsna olulisteks koostööpartneriteks klassijuhatajatele on ka juhtkond ja tugispetsialistid, vastavalt 7 ja 5 mainingut.

Klassijuhatajate kirjeldustes leidis äramärkimist veel raamatukogutöötaja (1 maining).

Huvijuhid nägid oma koostööpartneritena ka ringijuhte ja abipersonali, mõlema variandi puhul 1 maining.

- *Mul on koristaja ka koostööpartner, sest kui ma hakkam midagi tegema, siis ma pean temaga koostööd tegema. Ta peab teadma, et saal peab niimoodi olema või kuskil mujal ruumis on vaja midagi teha. (Hj 1)*

Märkimisväärselt vähe märgiti lapsevanemaid. Vaid 4 vastanud klassijuhatajat kirjutas, et lapsevanemad on nende koostööpartnerid. See võib olla tingitud asjaolust, et kirjeldada oli palutud peamisi koostööpartnereid, kes on koolis. Lapsevanemad paraku ei ole igapäevaselt koolis ja seetõttu suheldakse nendega ehk vajaduspõhiselt.

Rohtma (2004) on välja toonud, et klassijuhataja töö sõltub suhtest klassijuhatajatöösse kaasatud osalistega. Klassijuhatajatöö peamised kaasatud osalised on Rohtma sõnul juhtkond, õpilased, lapsevanemad, aineõpetajad ja tugispetsialistid (vt. ptk 1.3.2). Antud küsimustikust klassijuhatajatele tuleb selgelt välja, et nendega suuremal või väiksemal määral koostööd tehakse.

3.2. Klassijuhatajate ja huvijuhtide tööülesanded ning nende omavahelised koostöövõimalused

Järgnevates tabelites (4, 5 ja 6) annan ülevaate, mis on huvijuhi ja klassijuhataja tööülesanded nende endi hinnangul ning sündmused, mille korraldamisel tehakse omavahelist koostööd.

Tabel 4. Huvijuhi peamised tööülesanded

Huvijuhi ülesanded	Mainingute sagedus klassijuhatajate seas (N=12)	Mainingute sagedus huvijuhtide seas (N=2)
Koostöö klassijuhatajatega	12	2
Ürituste korraldamine	9	2
Õpilasesinduse tegevuse juhendamine	8	2
Noorte juhendamine ja suunamine	7	2
Huvitegevuse korraldamine	7	2
Informatsiooni vahendamine	6	0
Huvialaringide juhendamine	5	2
Koostöö juhtkonnaga	4	1
Huvialahariduse korraldamine	2	0
Pedagoogiline töö	0	1
Töö projektides/programmides	0	1
Õpilase suunamine spetsialisti juurde	0	1
Arengukavade/tööplaanide koostamine	0	0

Klassijuhatajate kirjalikus küsitluses oli ette antud 12 huvijuhi tööülesannet, milledest paluti välja valida viis vastust, mis peegeldavad huvijuhi peamisi tööülesandeid. Sobivate variantide puudumisel oli võimalus tabelit täiendada. Nii klassijuhatajad kui huvijuhid leidsid, et huvijuhi peamine ülesanne on koostöö tegemine klassijuhatajatega. Seda tulemust võis mõjutada minu poolt eelnevalt tutvustatud lõputöö pealkiri „Huvijuhi ja klassijuhataja arusaam omavahelisest koostööst ... „, sest kõik uuringus osalenud pakkusid huvijuhi peamiseks tööülesandeks koostöö tegemise klassijuhatajaga. Järgnes ürituste korraldamine (9 mainingut). Üle poole klassijuhatajatest (8 mainingut) pidasid huvijuhi üheks peamiseks tööülesandeks ka õpilasesinduse tegevuse juhendamist. Põltsamaa Ühisgümnaasiumi Õpilasesinduse eesmärgiks on muuhulgas ka õpilaste õppe- ja vabaaja veetmise tingimuste parandamine ja huvide esindamine ning kaasaaitamine õpilaste õppetöövälise tegevuse aktiveerimisele, organiseerimisele ja järelevalvele (Põltsamaa Ühisgümnaasiumi Õpilasesinduse põhimäärus). Usun, et just õppevälise tegevuse aktiveerimise ja vabaaja tingimuste parandamise tõttu peavad klassijuhatajad oluliseks huvijuhi tööülesandeks õpilasesinduse tegevuse juhendamist, sest läbi õpilasesinduse ja huvijuhi koostöö on võimalik huvitegevust ja muid koolis toimuvaid sündmusi kujundada õpilaste soovide ja vajaduste järgi.

7 mainingut said veel noorte juhendamine ja suunamine ning huvitegevuse korraldamine. Pooled vastanud klassijuhatajad tõid välja ka informatsiooni vahendamise. Vähem maininguid said

huviringide juhendamine (5 mainingut), koostöö juhtkonnaga (4 mainingut) ning huvialahariduse korraldamine (2 mainingut).

Sarnaselt klassijuhatajatega nägid huvijuhid oma peamiste tööülesannetena koostööd klassijuhatajatega, ürituste korraldamist, noorte juhendamist ja suunamist, huvialaringide juhtimist, õpilasesinduse tegevuse juhendamist ja huvitegevuse korraldamist (2 mainingut).

Kuigi klassijuhatajate poolt jäi märkimata, et huvijuhi töö on ka osalemine projektides/programmides ning õpilase suunamine spetsialisti juurde, leidis üks huvijuht siiski selle oma ülesande oleva.

Klassijuhatajatest ei märkinud keegi, et huvijuhi ülesanne on tegeleda ka pedagoogilise tööga. Üks huvijuht siiski pidas seda enda ülesandeks.

- *Ükskõik mis inimene koolis töötab, ta on pedagoog. Olenemata sellest, kes ta on. Ta on tööl haridusasutuses ja kui sa haridusasutuses tööl oled, siis tähendab see seda, et sa ka kasvatad. (Hj 1)*

Kui lähtuda sellest, et pedagoog ei ole amet, vaid õppe- ja kasvatustööd korraldava ametigrupi üldnimetus, mille liikmete ülesanne ei pruugi olla otseselt tunni andmine vaid muul moel õppekava elluviimise toetamine, siis leian, et huvijuht koolikeskkonnas on kindlasti pedagoogilise töö tegija, sest enamus tema korraldatavatest sündmustest on õppekava toetavad.

2010. aastal läbi viidud uuringus Eesti noorsootöötaja, tema pädevused ja koolitusvajadused on välja toodud, et oma peamiste tööülesannetena märkisid koolide huvialajuhid keskmisest sagedamini ära ürituste korraldamist, huvitegevuse korraldamist, informatsiooni vahendamist, noorte juhendamist ja suunamist, huvialaringide juhtimist, pedagoogilist tööd, huvihariduse korraldamist (vt. ptk 1.4, tabel 2). Sarnaselt eelpool nimetatud uuringule leiavad ka Põltsamaa Ühisgümnaasiumi klassijuhatajad ja huvijuhid, et need on huvijuhi peamised tööülesanded.

Tabel 5. Klassijuhataja tööülesanded

Klassijuhataja ülesanded	Mainingute sagedus klassijuhatajate seas (N=12)	Mainingute sagedus huvijuhtide seas (N=2)
Õpilase arengu suunamine	9	2
Administreerimine	6	1
Õpikeskkonna kujundamine	4	2
Tunniväliste sündmuste korraldamine	4	2
Koostöö tegemine kooli personaliga, õpilastega, lastevanematega	3	2
Informatsiooni vahendamine	2	2
Kooli esindamine	1	0
Sotsiaaltöö	1	0
Karjääri- ja kutsealane töö	1	0

Klassijuhatajad leiavad, et nende kõige olulisem ülesanne on suunata õpilase arengut teda nõustades, julgustades ja motiveerides (9 mainingut). Teiseks leidsid klassijuhatajad, et nad on administreerijad, kes jälgivad õpilaste koolikohustuse täitmist, õppeedukust, täidavad nõutud dokumentatsiooni (6 mainingut). Mõnevõrra vähem maininguid sai klassijuhataja kui õpikeskkonna kujundaja, kelle tööülesandeks on klassis heade suhete loomine ja hoidmine ning tunniväliste sündmuste korraldamine (4 mainingut). 2 mainingut said ka koostöö tegemine kooli personaliga ja õpilastega ning informatsiooni vahendamine. Klassijuhatajate poolt sai veel ära märgitud, et nende tööülesanneteks on ka sotsiaaltöö ning karjääri- ja kutsealane töö (1 maining).

- *Klassijuhataja vastutab klassiruumi heakorra eest, peab korda ka ülejäänud kooliterritooriumil. Informeerib klassi toimivatest üritustest, korraldab ka ise neid. Kogub rahasid, peab sidet aineõpetajatega, laste kodudega, koostab iseloomustuse, selgitab välja puudumiste põhjused, teeb puudumistest ja õppeedukusest kokkuvõtteid jne.*
(10)

Sarnaselt klassijuhatajatele leiavad ka huvijuhid (2 mainingut), et klassijuhataja peamine ülesanne on olla klassi arengu suunaja ja vaatleja. Samuti näevad nad klassijuhatajat kui õpikeskkonna kujundajat ja informatsiooni vahendajat (2 mainingut). Kui klassijuhatajad ei ole oma tööülesannete hulka aktiivselt märkinud ekskursioonide, ühiskülastuste, tunniväliste tegevuste korraldamist (4 mainingut), siis mõlemad huvijuhid arvavad, et see peaks olema nende tööülesanne. Samas saavad huvijuhid aru, et eelpool nimetatud tegevused ei ole klassijuhatajale kohustuslikud.

- See ei ole enam kohustuslik, sest see ei ole tal tööaja sees. Ta võib seda teha, aga see tähendab seda, et ta teeb seda missiooni tundest. Seadused näevad ette, et laste väljaviimisel võtab vastutuse mitte kool vaid klassijuhataja. (Hj 1)

Tabel 6. Sündmused, kus teevad klassijuhataja ja huvijuht koostööd

Sündmused, kus teevad koostööd klassijuhataja ja huvijuht:	Mainingute sagedus klassijuhatajate seas (N=12)	Mainingute sagedus huvijuhtide seas (N=2)
Klassiõhtud, klassi jõulupeod, kooliaasta lõpupeod	11	1
Ülekoolilised traditsioonilised üritused	11	2
Ülekoolilised näitused, kontserdid, teemaõhtud	11	2
Ühisüritused vanematega	5	0
Klassijuhataja tund	3	1
Teatri, kino, muuseumide külastustused	3	1
Matkad	2	1
Ülekoolilised spordivõistlused/turniirid, aineolümpiaadid	2	1
Õpilastega seonduvate probleemide lahendamine	2	1
Ekskursioonid piirkonnas	1	1
Ekskursioonid mujal Eestis või välismaal	1	1

Käesoleva uurimustöö üks eesmärk oli välja selgitada, missugustes olukordades teevad koostööd klassijuhatajad ja huvijuhid. Vaadates tabelit 11, eristub selgelt kolm põhisündmust, millede puhul teevad koostööd klassijuhatajad ja huvijuhid. Nendeks on:

- ✓ klassiõhtud, klassi jõulupeod ja kooliaasta lõpupeod (11 klj ja 1 hj mainingut);
- ✓ ülekoolilised traditsioonilised üritused (11 klj ja 2 hj mainingut);
- ✓ ülekoolilised näitused, kontserdid, teemaõhtud (11 klj ja 2 hj mainingut).

Vähem teevad klassijuhatajad koostööd korraldades ühisüritusi vanematega (5 mainingut) kaasates huvijuhte klassijuhataja tundidesse ning teatri, kino, muuseumi külastustesse (3 mainingut). Sündmused, kus tehakse koostööd, said ära märkimist veel matkad, ülekoolilised spordivõistlused/turniirid ja aineolümpiaadid ning õpilastega seonduvate probleemide lahendamine (2 mainingut).

Sarnaselt klassijuhatajatele näevad ka huvijuhtid, et peamised sündmused, kus koostööd tehakse, on ülekoollised traditsioonilised üritused ning ülekoollised näitused, kontserdid ja teemaõhtud (2 mainingut). Üks huvijuht leidis, et koostööd tehakse ka klassisiseste ürituste korraldamisel. Kuigi huvijuhtide poolt jäi eraldi märkimata, et koostööd tehakse ka selliste ürituste puhul, kuhu on kaasatud lapsevanemad, võib siiski eeldada, et mõningatele klassisisestele sündmustele on kaasatud ka lapsevanemad ja sel juhul osaleb huvijuht ka ühisüritustel vanematega andes omapoolse panuse sündmuse õnnestumisse.

Kokkuvõttes julgen väita, et klassijuhatajate ja huvijuhtide arvamused sündmustest, kus tehakse omavahelist koostööd, ühtivad.

3.3.Koostöö vajalikkus, kasu ja põhjendatus

Minu lõputöö eesmärgiks oli välja selgitada, kus on koostöö tegemine vajalik, kasulik ning põhjendatud klassijuhatajate ja huvijuhtide arvates.

Järgnevas tabelites (7, 8 ja 9) toon välja millistes olukordades on koostöö klassijuhataja ja huvijuhi vahel vajalik ja põhjendatud ning kes on peamised kasusaajad nende omavahelisest koostööst.

Tabel 7. Olukorrad, kus koostöö klassijuhataja ja huvijuhi vahel on vajalik

Koostöö vajalik:	Mainingute sagedus klassijuhatajate seas (N=12)	Mainingute sagedus huvijuhtide seas (N=2)
Kooli ühisüritused, klassiväline tegevus	11	2
Õpilaste suunamine ringidesse, juhendamine	4	0
Info vahetamine	2	0
Uudsete projektide ja külalisesinejate majja toomisel	2	0
Ühisüritused vanematega	1	0
Klassijuhataja tund	1	0
Õpilasesinduse töö tõhusamaks muutmiseks	1	0

Tabelist 12 selgub, et eelkõige peavad nii huvijuhtid kui ka klassijuhatajad vajalikuks koostööd teha erinevate ülekoolliste ürituste juures (klj 11 mainingut ja hj 2 mainingut).

- *Klassijuhataja, kes vastutab koos oma klassiga ülekoollise ürituse korraldamise eest, vajab huvijuhipoolset suunamist. Näiteks jõulupidu, kus on vaja raha koguda, lauad katta, esineja kutsuda. Huvijuhil on kogemused ja kontaktid. Klassijuhataja annab abijõud oma klassist. (1)*
- *Ülekoolliste ürituste korraldamisel, nt leidmaks lapsi, kellest on korraldamisel kasu. (3)*

Klassijuhatajate poolt on välja toodud, et õpilaste suunamisel huviringidesse ja juhendamisel on vaja teha koostööd huvijuhiga (4 mainingut). Huvijuhil on ülevaade kõigist koolis toimuvatest huviringidest ning oma kogemusele tuginedes on tal võimalik noort juhendada ning suunata teda just talle meelepärasesse huviringi või kaasata mõne teise sündmuse korraldamisse.

2 mainingut klassijuhatajate poolt on saanud info vahetamine ning uudsete projektide ja külalisesinejate majja toomine. Ka siin saab huvijuht ära kasutada oma kontakte, et erinevate külalisesinejate näol rikastada koolielu. Ühe mainingu on saanud, et koostööd oleks vaja teha ka õpilasesinduse töö tõhusamaks muutmiseks.

- *Õpilasesindusse suunatakse tihti õpilasi, kes on küll autahvilil, kuid kel puuduvad organisatoorsed võimed. (10)*

Ühe mainingu on saanud ka klassijuhataja tund ja ühisüritused vanematega. Usun, et need on tegevused, mis sõltuvad paljuski klassijuhatajast, tema soovidest ja vajadustest ning kui nende sündmuste korraldamisel on tal huvijuhi abi vaja, siis ta seda ka küsib.

Kokkuvõtvalt võin öelda, et koostöö tegemist peavad nii huvijuhid kui klassijuhatajad vajalikuks eelkõige suurte ülekoolliste sündmuste korraldamisel. Klassisiseste sündmuste korraldamise ja väiksemate koolisiseste sündmuste korraldamise juures tehakse koostööd vastavalt vajadusele.

Tabel 8. Olukorrad kus klassijuhatajad ja huvijuhid leiavad, et koostöö on põhjendatud

Koostöö põhjendatud:	Mainingute sagedus klassijuhatajate seas (N=12)	Mainingute sagedus huvijuhtide seas (N=2)
Ülekoolliste sündmuste korraldamisel	9	2
Tunnivälise tegevuse korraldamisel, liikluskasvatuse läbiviimisel	3	0
Osalemine ülelinnalistel üritustel	2	0
Üritused väljastpoolt kutsutud külalistega	1	0
Õpilasesinduse tegevuse juhendamisel	1	0

Põhjendatuks peavad koostööd nii huvijuhid kui klassijuhatajad ülekooliliste sündmuste korraldamisel (klj 9 mainingut, hj 2 mainingut). Näiteks jõulupidu, aktused, kevadpidu, erinevad tähtpäevad, ülekoolilised traditsioonilised sündmused jne. Klassijuhatajate poolt on välja toodud ka, et nad peavad põhjendatuks huvijuhi abi tunnivälise tegevuse korraldamisel ja ka liikluskasvatuse läbiviimisel (3 mainingut).

- *Huvijuht tuleb kaasa klassiekskursioonile – tunneb lapsi, näeb lapsi erinevates olukordades, on nende hea ja turvaline sõber. (7)*
- *Meie koolis on võimalik kõigil 3.-4. klassi õpilastel läbida liikluskoolitus, mille tulemusena sooritavad õpilased jalgratturieksami ja saavad seaduslikult jalgrattaga sõita. Koolitust, rattasõidurada, eksamit – kõike seda viib läbi ja koordineerib huvijuht (eksamil on muidugi eksamineerijaks politseinik). (10)*

Põltsamaa Ühisgümnaasium on loodud juba 1917. aastal, mistõttu on tal kindlasti välja kujunenud oma pikaajalised traditsioonid ja seda ka koolis toimuvate sündmuste osas. Koolis toimuvad traditsiooniliselt spordi- ja tervisepäevad, jõulukontsert, kevadpidu, ainenädalad, sügismatk ja miiklilaat, aabitsapidu, kooli lauluvõistlus, muusikanädal, teklipäev, näitemängupäev, vabariiklik kõnelaager ja kõnevõistlus „Kuldsuud“. Igal aastal tähistatakse isade- ja emadepäeva, kooli ja vabariigi aastapäeva, tunnustatakse tublisid õpilasi jne. Kõik need sündmused nõuavad huvijuhilt palju tööd ja pingutusi. Leian, et just seetõttu on huvijuhid pidanud põhjendatuks koostööd klassijuhatajatega ülekooliliste sündmuste organiseerimiseks. Kuigi nad eraldi ei maininud, et koostöö on põhjendatud ka näiteks tunnivälise tegevuse organiseerimisel, siis usun, et seda siiski tehakse kui klassijuhatajad soovi avaldavad.

- *Kui minul on vaja, siis ma pöördun klassijuhatajate poole ja kui neil on vaja, tulevad nad minu juurde. Et see on koguaeg niimoodi vaheldumisi. Ma ei keeldu, kui on abi vaja. (Hj 1)*

Tabel 9. Peamised kasusaajad klassijuhataja ja huvijuhi omavahelisest koostööst

Koostööst saavad kasu:	Mainingute sagedus klassijuhatajate seas (N=12)	Mainingute sagedus huvijuhtide seas (N=2)
Peamised kasusaajad on õpilased	12	2
Lapsevanemad	2	0
Kooli personal	1	0

Eelnevast tabelist eristub selgelt üks grupp, kes saab enam kasu huvijuhi ja klassijuhataja omavahelisest koostööst. Need on õpilased (klj 12 mainingut ja hj 2 mainingut).

- *Kõige suuremat kasu saavad õpilased, sest koostöö tulemusena (üks tunneb lapsi, teisel on sidemeid ja infot) on võimalik koolis korraldada selliseid tegevusi, mis on just neile lastele huvi pakkuvad. (10)*
- *Õpilased – esinemisrõõm, esinemisjulgeus, koostöö kaaslastega, suhtlemisoskus, võimalus näidata oma loomingut. (12)*
- *Andekad lapsed saavad võimaluse esineda või muul moel end teostada. Probleemsemad lapsed leiavad meelepärast tegevust. See võib positiivselt mõjutada tema õppeedukust aga ka tunnikorra läbi teiste õppeedukust. (3)*
- *Huvijuht võib sageli olla idee algataja, haarab klassijuhatajaid kaasa, see omakorda õpilased – võidavad kõik: huvitav kogemus, koos tegutsemine, tore pidu. (2)*
- *Õpilased saavad võimaluse esineda ja oma andeid arendada. (5)*

Klassijuhatajate poolt on kasusaajateks ära märgitud veel lapsevanemad (2 mainingut) ja kooli personal (1 maining).

- *Personal – esteetiline nauding: näitused, peod, osasaamisrõõm, tutvumine laste võimete ja oskustega. (12)*

Arvestades, et noorte haridus kujuneb kombinatsioonides, mida loovad kool, kodu, noorsootöötajad ja kõikvõimalikud huviringid, sõpruskonnad, milles noored osalevad (vt. ptk 1.2) siis on täiesti arusaadav, et peamised klassijuhataja ja huvijuhi omavahelise koostöö kasusaajad on õpilased.

3.4.Hinnang koostööle

Järgnevas alapeatükis (tabelid 10, 11 ja 12) annan ülevaate, kellena näevad huvijuht ja klassijuhataja üksteist, kuidas hindavad omavahelist koostööd ning kirjeldan, mis laabub hästi nende koostöös.

Tabel 10. Suhe klassijuhatajate ja huvijuhtide vahel

Suhe klassijuhataja ja huvijuhi vahel	Mainingute sagedus klassijuhatajate seas (N=12)	Mainingute sagedus huvijuhtide seas (N=2)
Kolleeg	0	0
Juht	0	0
Oma ala spetsialist	0	0
Koostööpartner	12	2
Liider	0	0
Nõuandja	0	0

Klassijuhatajate kirjalikus küsitluses paluti valida üks vastusevariant, et kes on huvijuht klassijuhatajale. Sobiva variandi puudumisel oli võimalik tabelit ka täiendada. Eelpool toodud tabelist selgub, et klassijuhatajad peavad huvijuhti eelkõige oma koostööpartneriks välistades teised võimalused nagu näiteks juht, oma ala spetsialist, kolleeg, liider või nõuandja. Samamoodi arvasid ka mõlemad intervjuueeritud huvijuhid.

- *No kindlasti mitte juht. Pigem koostööpartner, kellega peab teatud olukordades suhtlema ja koos vahvaid üritusi tegema. (Hj 2)*
- *Juht ta nüüd kindlasti ei ole, sellepärast, et me oleme võrdsel tasandil. Klassijuhataja on koostööpartner, võrdväärne partner. (Hj 1)*

Tabel 11. Hinnang koostööle

Hinnang koostööle	Mainingute sagedus klassijuhatajate seas (N=12)	Mainingute sagedus huvijuhtide seas (N=2)
Väga hea	6	0
Hea	5	2
Rahuldav	1	0
Kehv	0	0
Väga kehv	0	0

Pooled klassijuhatajad hindavad oma koostööd huvijuhtidega väga heaks (6 mainingut), 5 klassijuhatajat heaks ja 1 klassijuhataja rahuldavaks. Huvijuhid ise hindavad klassijuhatajatega toimuvat koostööd heaks.

- *Ütleme nii, et see on hea aga võiks parem olla. Mulle tundub, et inimesed teevad oma töö ära ja ongi kõik. Aga sellist nagu eesmärki vahel tundub nagu ei oleks. Või nagu inimesed leiavad, ka klassijuhatajad, mina vahest võin küsida, et miks ma seda tegema pean? Et kas see ikka on minu ülesanne? (Hj 2)*

Tabel 12. Koostöös hästi laabuvad kohad

Laabub hästi koostöös	Mainingute sagedus klassijuhatajate seas (N=12)	Mainingute sagedus huvijuhtide seas (N=2)
Ülekoooliliste sündmuste korraldamine	5	2
Avatud suhtlemine, ideede genereerimine, kompromisside saavutamine, abistamine,	5	1
Õpilaste kaasamine sündmustesse, huviringidesse	3	0
Info jagamine, vahetamine.	3	0

Eelnevast tabelist selgub, et võrdselt maininguid klassijuhatajate poolt on saanud ülekoooliliste sündmuste korraldamine ja avatud suhtlemine, ideede genereerimine. Veidi vähem info jagamine, vahetamine kui ka õpilaste kaasamine sündmustesse, huviringidesse (3 mainingut).

Huvijuhtide poolt on ära märgitud, et hästi laabub koostöö ülekoooliliste sündmuste korraldamisel (2 mainingut) ning avatud suhtlemine klassijuhatajatega. Õpilaste ja õpetajate kaasamine erinevate sündmuste korraldamisse on huvijuhil ilmselt üks peamisi tegevusi ja seetõttu arvan, et nad ei pidanud vajalikuks seda eraldi välja tuua.

- *Igasuguse ettepanekuga, igasuguses küsimuses võin tema (huvijuhi) poole alati pöörduda ja arutada võimalikke lahendusvariante. (10)*
- *Huvijuhid aitavad klassijuhatajaid alati! Pole juhtumeid, kus abi ei ole. (6)*
- *Huvijuhiga saab arutada, ideid genereerida. Minu arvates on meie maja huvijuht paljude ürituste juures osaline ka siis, kui ta seda ise ei korralda. (2)*
- *Huvijuht küsib nõu ja abi sobilike laste leidmiseks. (3)*

Tuginedes eelnevale tabelile julgen öelda, et huvijuhid peaksid veidi rohkem ja võibolla ka operatiivsemalt jagama erinevat olulist infot klassijuhatajatele.

3.5. Ettepanekud koostööks

Järgnevalt toon välja peamised ettepanekud, mida klassijuhatajad tegid huvijuhtidele ja huvijuhid klassijuhatajatele koostöö parendamiseks.

Ettepanekud huvijuhile

- Kiirem info liikumine, tegevuste kooskõlastamine.

Nii suures koolis on see ilmselt raske aga ürituste toimumise ajad võiks olla läbi arutatud. Vahel tulevad kuidagi ootamatult ja faktina. (3)

Oluline on, et info liigub ja üksteisega arvestatakse. (2)

- Õpilasesinduse tegevus nähtavamaks.
- Aktiivsem suhtlemine klassijuhatajatega.
- Pakkuda välja uudseid ja huvitavaid ideid.
- Abi huviringide läbiviimisel.

Kui klassijuhatajal on huviring, siis vahetevahel vajame abi! (11)

- Rohkem küsida õpilaste arvamusi ja toetada nende algatatud ettevõtmisi.

Ettepanekud klassijuhatajatele

- Informatsiooni ja tegevusplaanide varajasem teadaandmine.

Et asjad peaks varem tulema. Näiteks mul siin ükspäev oli, et tahame ka esineda. Ja kui selline situatsioon tekib, siis mul on kohe hoobilt teada, et pean mingi vaheteksti välja mõtlema. Vahel viib tasakaalust välja, kui liiga hilja jõuavad asjad. (Hj 1)

- Rohkem teha tunniväliseid sündmusi (klassiõhtud, väljasõidud).

Ma tahaksin, et need klassijuhatajad oleksid rohkem lastega koos. Et nad näeksid neid lapsi ka väljaspool tundi. Et ma saaksin seda infot, et seda last on vaja näiteks sinnapoole suunda või sinnapoole suunda arendada. (Hj 1)

KOKKUVÕTE

Minu lõputöö **eesmärk** oli välja selgitada Põltsamaa Ühisgümnaasiumi huvijuhtide ja klassijuhatajate arusaam omavahelisest koostööst ning võimalustest, kuidas seda saaks teha tõhusamalt.

Uuritavateks olid 12 Põltsamaa Ühisgümnaasiumi klassijuhatajat (N=30) ja kaks huvijuhti (N=2).

Uurimisobjektiks oli Põltsamaa Ühisgümnaasiumi klassijuhatajate ja huvijuhtide arusaam omavahelisest koostööst ning olukordadest, kus koostöö tegemine on vajalik ja põhjendatud. Andmete kogumise meetodina kasutasin klassijuhatajate juures kvalitatiivse ja kvantitatiivse küsimustiku integreeritud varianti. Huvijuhtidega viisin läbi poolstruktureeritud intervjuud. See võimaldas mul koguda informatsiooni huvijuhtidelt ning klassijuhatajatelt ja uurida nende arusaamasid omavahelisest koostööst ja koostöövõimalustest. Samuti aitas see mul välja selgitada olukorrad, kus koostöö tegemine on põhjendatud ja vajalik ning kes on peamised kasusaajad.

Minu uurimistöö tulemused on järgmised:

Minu lõputöö esimene uurimisküsimus: *Missugustes olukordades teevad koostööd huvijuhid ja klassijuhatajad* sai peamiselt kolm varianti. Eelkõige tehakse koostööd ülekooliliste traditsiooniliste sündmuste korraldamisel. Teiseks tehakse koostööd ülekooliliste näituste, kontsertide ja teemaõhtute korraldamisel. Kolmandaks sündmuseks, kus omavahel koostööd tehakse olid klassi tunnivälised tegevused nagu klassiõhtud, klassi jõulu- ja kooliaasta lõpupeod.

Teine küsimus: *missugustes olukordades on koostöö tegemine põhjendatud* sai sarnaselt eelmise küsimusele vastuseks, et koostöö on põhjendatud ülekooliliste sündmuste (aktused, jõulupeod, kevadpeod, erinevad tähtpäevad) korraldamisel. Klassijuhatajad peavad põhjendatuks ka huvijuhiga koostöö tegemist klassi tunnivälise tegevuse korraldamisel.

Minu lõputöö kolmas uurimisküsimus: *missugustes olukordades on koostöö tegemine vajalik* sai vastuseks, et eelkõige on klassijuhatajate ja huvijuhtide koostöö vajalik erinevate ülekooliliste sündmuste korraldamise juures. Klassijuhatajate poolt on välja toodud ka, et koostöö tegemine huvijuhiga on vajalik õpilaste juhendamisel ja suunamisel huviringidesse, info vahetamine ning uudsete projektide ja külalisesinejate majja toomisel.

Neljas küsimus: *kes on peamised kasusaajad huvijuhi ja klassijuhataja vahelisest koostööst* sai ülekaalukalt vastuseks, et õpilased. Seda eelkõige erinevate sündmuste organiseerimise, läbi viimise ja osalemise kaudu kuhu nad on kaasatud.

Minu lõputöö eesmärk oli ka välja selgitada, kuidas saaks koostööd teha tõhusamalt. Nii huvijuhid kui klassijuhatajad soovisid, et omavaheline koostöö oleks aktiivsem ning info liikumine ja jagamine toimuks kiiremini. Samuti ootavad mõlemad osapooled, et oma tegevusi ja tegevusplaane kooskõlastataks omavahel.

Antud uurimustöö tulemus vastas minu lõputöö eesmärgile välja selgitada Põltsamaa Ühisgümnaasiumi huvijuhtide ja klassijuhatajate arusaam omavahelisest koostööst ning võimalustest, kuidas seda saaks teha tõhusamalt.

Kirjanduse ja spetsialistide käsitluste lugemine ning lõputöö koostamine andis mulle selgema pildi huvijuhi ja klassijuhatajate tööülesannetest ja koostöövõimalustest.

Pidades silmas, et noorte haridus kujuneb kombinatsioonides, mida loovad kool, kodu, noorsootöötajad ja kõikvõimalikud huviringid ja sõpruskonnad, milles noored osalevad ning et kooli eesmärk on lapse arengu igakülgne toetamine, on vajalik, et koostöö erinevate koolis töötavate indiviidide vahel oleks üksteist toetav ja mõistev. Sealhulgas ka klassijuhatajate ja huvijuhtide omavaheline koostöö.

KASUTATUD KIRJANDUS

- **Agledah, T., Plischewski, H. & Christiansen, E.** 2007. *Organisatsiooni tasandi õppimine – vastastikune õppimine*. Rmt: Koolikeskkonna arendamine meeskonnatöös. Tartumaa: Haridus- ja Teadusministeerium, lk 13-22.
- Eesti Huvijuhtide Liit. 2013. *Huvijuhtimises puhuvad uued tuuled*. <http://eestihuvijuht.blogspot.com/2013/04/huvijuhtimises-puhuvad-uued-tuuled.html> (13.04.2014).
- *Eesti noorsootöötaja, tema pädevused ja koolitusvajadused. Kokkuvõtte uuringu tulemustest*. 2010. Toim Murakas, R. Tartu: Tartu Ülikooli sotsioloogia ja sotsiaalpoliitika instituut, lk 130-131.
- *Kaasamist toetav õpetajakoolitus. Kaasava õpetaja pädevusmudel ja selle rakendamine*. 2012. http://www.european-agency.org/sites/default/files/te4i-profile-of-inclusive-teachers_Profile-of-Inclusive-Teachers-ET.pdf. lk 10 - 17 (13.04.2014).
- **Kaldma, D.** 2002. *Huvijuht kujundab koolikeskkonda*. Õpetajate leht. <http://www.opleht.ee/Arhiiv/2002/19.04.02/tekstid/teave/3.html> (12.01.2014).
- **Kera, S.** 2005. *Kuidas elad kooliklass? Klassijuhatajast ja klassi juhatamisest*. Tallinn
- **Kivioja, A.** 2013. *Initsiatiivika ja koostööalt õpilase kasvatamine eeldab samasugust õpetajat*. <http://opleht.ee/8745-initsiatiivika-ja-koostooalti-opilase-kasvatamine-eeldab-samasugust-opetajat/> (13.04.2014).
- **Kukk, I & Sitska, S.** 2003. *Klassijuhataja rollid lapse arengu toetamisel*. RMT: Klassijuhatajatööst koolis. Haridusministeerium, Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus, lk 9-18.
- Koostöö teoreetiline käsitlus.
(http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:SF_YiGGOtJQJ:www.eope.ee/download/euni_repository/file/805/Koost%25C3%25B6%25C3%25B6%2520teoreetiline%2520k%25C3%) (18.03.2014).

- **Noorkõiv, T & Kivinukk, E.** 2011. *Kool ja noorsootöö – erinevus rikastab ja koostöö tugevdab!* Ajakiri: Mihus 8. SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo.
- *Noorsootöötaja, huvihariduse spetsialist.* Haridusportaal. <http://www.kool.ee/?8143> (12.04.2014).
- **Pedast Saar, T.** 2007. *Huvijuhi töövaldkonnad koolis.* RMT: Huvijuht koolikultuuri kujundavas võrgustikus. Viljandi: TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia, lk 29-35.
- Põltsamaa Ühisgümnaasiumi arengukava 2011 – 2016. 2011. Põltsamaa. http://www.poltsamaa.edu.ee/public/files/Dokumendid/Dokumendid/PYG_arengukava_2011-2016.pdf (17.04.2014).
- Põltsamaa Ühisgümnaasiumi huvijuhi ametijuhend.
- Põltsamaa Ühisgümnaasiumi klassijuhataja tööjuhend.
- Põltsamaa Ühisgümnaasiumi Õpilasesinduse põhimäärus. <http://www.poltsamaa.edu.ee/index.php?page=204> (18.05.2014)
- Rajaleidja. *Ametid.* <http://ametid.raialeidja.ee/Noorsootootaja-1> (16.03.2014).
- **Reitav, U.** 2007. *Organisatsioonikultuur vs koolikultuur.* RMT: Huvijuht koolikultuuri kujundavas võrgustikus. Viljandi: TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia, lk 55-64.
- **Ristikivi, L.** 2007. *Huvijuht võrgustiku looja, liikme ja soodustajana koolinoorsootöös.* RMT: Huvijuht koolikultuuri kujundavas võrgustikus. Viljandi: TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia, lk 7-8.
- **Rohtma, V.** 2004. *Klassijuhataja.* Tallinn
- **Salumäe, K.** 2011. *Kool on noorsootööks parim koht!* Ajakiri: Mihus 8. SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo.
- **Sutrop, M & Randma, L.** *Klassijuhataja käsiraamat. Õpetaja kui väärtuskasvataja – miks ja kuidas?* <http://www.eetika.ee/sites/default/files/eetikakeskus/files/ptk8.pdf> (18.03.2014).
- **Sõstar, A.** 2012. *Huvijuht – kooli võtmetegelane.* <http://arvamus.postimees.ee/1025182/andre-sostar-huvijuht-kooli-votmetegelane> (12.01.2014).
- **Tiit, T.** 2007. *Huvijuht – kes ja milleks?* RMT: Huvijuht koolikultuuri kujundavas võrgustikus. Viljandi: TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia, lk 5-6.

LISAD

Lisa 1. Huvijuhi ametijuhend

Põltsamaa Ühisgümnaasiumi
HUVIJUHI AMETIJUHEND

KINNITATUD
käskkirjaga nr
Direktor:

1. AMETIKOHA NIMETUS:
Huvijuht 7.-12.klassini
2. ASUKOHT STRUKTUURIS:
Kuulub direksiooni hulka
3. ALLUVUS: Allub
direktorile
4. ASENDUS:
Asendab :1.-6.klassi huvijuhti
5. ASENDAJA:
Asendaja: 1.-6.klassi huvijuht
6. TEENISTUSÜLESANDED JA VASTUTUS:
6.1. Koostöös kooli juhtkonna, pedagoogide ja õpilasmavalitsusega loob tingimused huvitegevuseks, leiab huviringide juhendajad, suunab ning nõustab kogu huvialast tööd.
6.2. Vastutab õpilasmavalitsuse töö funktsioneerimise eest
6.3. Koostab huvitegevuse eelarve projekti, jälgib eelarve vahendite sihipärast kasutamist
6.4. Huvijuht vastutab ametijuhendis või töölepingus määratletud ülesannete täitmise eest.
6.5. Laste ja noorte nii koolisisesel kui ka koolivälisel üritustel vastutab laste ettevalmistamise ja järelevalve eest.
6.6. Kogub ning edastab õpilastele teavet laste- ja noorteühenduste tegevuse kohta.
6.7. Korraldab õpilasüritusi ning vastutab nende läbiviimise organiseerimise ja kvaliteedi eest.
6.8. Peab sidet Põltsamaa piirkonna teiste koolide huvijuhtidega, suhtleb ja hangib informatsiooni kohaliku omavalitsuse ja maavalitsuse noorsootöötajatega, kultuuri- ja haridustöötajatega.

6.9 Korraldab ja koordineerib õpilaste koolivälist suhtlemist (teiste koolidega, sõpruskoolidega välismaalt jne.)

6.9.1 Täidab kooli direktori poolt antavaid ühekordseid korraldusi ning ka pidevaid huviharidust puudutavaid ülesandeid, mis pole käesoleva ametijuhendiga määratletud.

7. ÕIGUSED:

7.1 Nõustada klassijuhatajaid, huvirühmade juhatajaid ja aineõpetajaid huvitegevust puudutavates küsimustes.

7.2 Kasutada samu soodustusi, mis on ette nähtud kooli pedagoogidele 7.3011a mõnes lasteühenduses tegevjuhiks või juhendada mõnda huviringi

7.4 On õigus teha kooli juhtkonnale ettepanekuid kooli huvitegevuse paremaks korraldamiseks

.KVALIFIKATSIOONINÕUDED:

Ametikohal on nõutav haridus vastavalt Haridusministri 21. detsembri 1998 a. määrusele nr 35 "Pedagoogide kvalifikatsiooninõuded".

9. OLULISED ISIKSUSE OMADUSED:

Usaldusvärsus, korrektsus, kohusetunne, vastutustunne, hea suhtlemine.

10. AMETIJUHENDI MUUTMINE:

Käesolevat ametijuhendit võib muuta direktori ettepanekul, kuid mitte sagedamini kui kord aastas.

Olen ametijuhendiga tutvunud:

Allkiri Kuupäev

Lisa 2. Klassijuhataja tööjuhend

Kinnitatud direktori käskkirjaga 23.10.2012 nr 1.2/87

KLASSIJUHATAJA TÖÖJUHEND.

Ametinimetus: Klassijuhataja.

Otsene alluvus: Direktori asetäitja õppe- ja kasvatustöö alal (edaspidi õppealajuhataja).

Kvalifikatsiooninõuded: Kehtestatud Haridus- ja teadusministri 26.augusti 2002.a määrusega nr 65 „ Pedagoogide kvalifikatsiooninõuded".

1. ÜLDOSA .

- 1.1. Klassijuhataja määratakse õppeaasta alguses direktori käskkirjaga;
- 1.2. Klassijuhataja esindab kooli ainult talle määratud klassi õpilastele ja nende vanematele;
- 1.3. Klassijuhataja allub vahetult õppealajuhatajale.

2. KLASSIJUHATAJA MISSIOON.

2.1 Klassijuhataja toetab iga oma klassi õpilase arengut; loob ning hoiab suhteid õpilaste ja lapsevanematega.

3. TÖÖÜLESANNETE KIRJELDUS.

Klassijuhataja töö aluseks on kooli õppekava ja sellest lähtuvad õppeaasta eesmärgid.

Klassijuhataja täidab kooli õppekava eesmärkide elluviimisel kuut põhiülesannet:

1. esindab kooli;
2. toetab õpilase arengut;
3. vahendab informatsiooni;
4. koostab ja täidab ettenähtud dokumentatsiooni;
5. juhendab ja nõustab õpilast ja vanemat.
6. planeerib oma tööd ja analüüsib töö tulemuslikkust;

3.1. Kooli esindamine

- 3.1.1. Klassijuhataja esindab kooli talle määratud klassi õpilastele ja lapsevanematele teiste instantside (sotsiaaltöötajad, politsei, ajakirjanikud jms.) ees ainult direktori nõusolekul;
- 3.1.2. Klassijuhataja ei kritiseeri mitte kusagil kooli, kooli juhtkonda ja aineõpetajaid, on koolile lojaalne, kujundab kooli positiivset mainet;
- 3.1.3. Klassijuhataja ei kahjusta õpilase, lapsevanema ja aineõpetaja vahelises konfliktis kooli ja aineõpetajate mainet;
- 3.1.4. Klassijuhataja on oma käitumisega eeskujuks õpilastele ja lapsevanematele, täites korrektselt ise kõiki kooli asjaajamistavasid, käitumisnorme ning traditsioone.

3.2 Õpilase arengu toetamine

- 3.2.1. Klassijuhataja viib läbi klassijuhatajatunde ning fikseerib klassijuhatajatunni teemad oma elektroonilises töökavas; viibib oma klassiga seotud üritustel (kui on seotud muude ametialaste kohustustega, siis leiab asendaja).
- 3.2.2. Klassijuhataja peab arvestust õpilaste koolikohustuse täitmise kohta vastavalt PÜGi kodukorrale.
- 3.2.3. Klassijuhataja õpib tundma oma õpilasi, viib läbi arenguvestlusi (vastavalt Põltsamaa Ühisgümnaasiumi arenguvestluste läbiviimise korrale) jm individuaalseid vestlusi õpilaste ja lapsevanematega; täidab õpilase individuaalse arengu kaarti.
- 3.2.4. Klassijuhataja viib igal aastal läbi vähemalt ühe klassi lastevanemate koosoleku (vajadusel sagedamini) õppeaasta I veerandil.

Lapsevanemad kutsutakse koosolekule nimeliste kutsetega. Kui koosolekul midagi otsustatakse, siis otsus protokollitakse ning protokoll saadetakse ka nendele lapsevanematele koju, kes puudusid.

Pärast koosoleku toimumist esitab klassijuhataja teabelehe (blankett) koosoleku

päevakorra ja osavõtu kohta õppealajuhatajale;

3.2.5. Klassijuhataja informeerib õppealajuhatajat ja HEVKO-d õpilasele vastava õppekava muutmise vajadusest.

3.2.6. Klassijuhataja järgib etiketi ja kommete head tava ning ürituste (erinevate aktuste, klassijuhataja vastuvõtu jms.) läbiviimise korda ja statuute. Teeb koostööd huvijuhiga.

3.3. Informatsiooni vahendamine

3.3.1. Klassijuhataja teavitab õpilasi ja lapsevanemaid kooli sisekorra nõuetest, kooli asjaajamistavast, käitumisharjumistest ning traditsioonidest;

3.3.2. Klassijuhataja annab tagasisidet lapsevanematele nende lapse õppimistulemuste kohta; sh saadab vajadusel vanemale hinnetelehed põhikoolis kord veerandis, gümnaasiumis kolm korda õppeaasta jooksul;

3.3.3. Kui õppeperioodi lõpul on õpilase õpitulemused puudulikud, pöördub klassijuhataja aineõpetaja poole, selgitamaks välja vajakajäämised õpitulemuste omandamise osas ja informeerib lapsevanemaid sellest (saadab koju täiendava õppetöö plaani); klassijuhataja informeerib õppeperioodi jooksul lapsevanemaid puudulike õpitulemuste põhjustest;

3.3.4. Klassijuhataja korraldab aineõpetaja ja lapsevanema vahelisi kohtumisi, kui seda nõuab lapsevanem ja/või aineõpetaja; vajadusel kaasab õppealajuhataja ja/või direktori, psühholoogi ja lastekaitsetöötaja;

3.3.5. Klassijuhataja teavitab kirjalikult e-kooli kaudu õpilasi ja lapsevanemaid neile suunatud õppenõukogu ja juhtkonna otsustest; õpilase suunamisest õpiabi rühma.

3.3.6. Klassijuhataja täidab vastavalt koolis kehtestatud korrale õpilase individuaalse arengu kaarti, vajadusel kaasab logopeedi, sotsiaalpedagoogi, aineõpetajad ja hariduslike erivajadustega õpilaste töö koordineerija.

3.3.6. Klassijuhataja edastab kooli juhtkonnale informatsiooni õpilastelt ja/või lapsevanematelt koolielu puudutavates küsimustes;

3.3.7. Klassijuhataja tagab konfidentsiaalsuse õpilase ja lapsevanema kohta käiva informatsiooni haldamisel ning teeb kõik selleks, et kogu isikuandmetega seotud informatsioon ei jõuaks kolmandate isikuteni. Kolmandatele isikutele informatsiooni andmine on lubatud vaid osapoolte nõusolekul. Klassijuhataja ütleb alati õpilastele ja lapsevanematele, milleks kogutud andmeid kasutatakse;

3.3.8. Õpilasi ja lapsevanemaid puudutavat (andmelist) informatsiooni hoitakse koolis.

3.3.9. Klassijuhataja annab oma tegevuse ja talle määratud klassi kohta aru kooli juhtkonnale ja/või õppenõukogule;

3.3.10. Klassijuhataja annab informatsiooni teistele instantsidele (politsei, ajakirjanikud jms.) vaid direktori/õppealajuhataja loal;

3.3.11. Klassijuhataja edastab lapsevanema poolt koolile esitatud erialaarsti (lastepsühhiaater) tõendid/soovitused HEV töö koordinaatorile.

3.3.12. Klassijuhataja edastab lapsevanematele mõeldud teated ja informatsiooni vastavalt kokkulepitud teavitamise viisidele. Klassijuhataja allkirjastab enda poolt koostatud kirjalikud teated ja informatsiooni.

3.3.13. Klassijuhataja teeb juhtkonnale ettepanekuid õpilaste kiitmiseks ja karistamiseks;

3.3.14. Klassijuhataja avalikustab oma meili aadressi kooli veebilehel.

3.4. Asjaajamine

3.4.1. Klassijuhataja täidab kõiki kooli direktori, kooli juhtkonna liikmete ja õppenõukogu otsuseid (näiteks korrapidamise korraldamine, õpilasuürituste läbiviimine, õpilaste ära lubamine õppetööst jm), mis on suunatud klassijuhatajale;

3.4.2. Klassijuhataja täidab korrektselt ja tähtaegselt õpilasraamatu, e-päeviku ning ülejäänud õpilasi ja lapsevanemaid puudutava koolidokumentatsiooni (lõputunnistus; õppetöö aruanded jm);

3.4.3. Klassijuhataja tagab kogu enda poolt kirjalikult väljastatava informatsiooni korrektse vormistuse;

3.4.4. Klassijuhataja kirjutab iseloomustuse kooli direktori nõudmisel ainult talle määratud klassi õpilaste kohta. Iseloomustuse väljastab ametliku kirjuna kooli sekretär;

3.3.5. Klassijuhataja hindab talle määratud õpilaste käitumist ja hoolsust ning oskab neid hinnanguid õpilastele ja lapsevanematele põhjendada.

3.5. Juhendamine ja nõustamine

3.5.1. Klassijuhataja selgitab õpilasele kooli õppekava puudutavaid küsimusi, vajadusel kaasab õppealajuhataja;

3.5.2. Klassijuhataja juhendab õpilast, et ta tuleks õppimisega paremini toime: vajadusel aitab suhelda aineõpetajaga või kaasab tugispetsialistid;

3.5.3. Klassijuhataja juhendab lapsevanemat selles, et ta oskaks oma lapsele olla toeks õppimisel;

3.5.4. Teistes valdkondades saab klassijuhataja vaid nõustada, st kuulab õpilase ja/või lapsevanema ära ja viib vajadusel kokku vastava ettevalmistuse saanud inimesega (HEVKO, psühholoog, sotsiaaltöötaja, aineõpetaja, logopeed, arst, politseinik jne.).

3.6. Töö planeerimine ja analüüsimine

3.6.1. Klassijuhataja planeerib oma tegevuse ja fikseerib selle klassijuhataja elektroonilises töökavas septembrikuu 3.nädalaks, vajadusel täiendab seda jooksvalt.

3.6.2. Klassijuhataja analüüsib töö tulemuslikkust õppeperioodi lõppedes vastavalt Põltsamaa Ühisgümnaasiumi sisehindamise korrale.

4. VASTUTUS

Klassijuhataja vastutab kõigi eelpool nimetatud põhifunktsioonide täitmise eest.

5. ÕIGUSED.

5.1. Klassijuhatajal on õigus saada direktioonilt klassijuhatajatööks vajalikku informatsiooni.

5.2. Klassijuhatajal on tööanalüüsist lähtuvalt õigus taotleda endale vastavat koolitust.

5.3. Klassijuhatajal on õigus teha juhtkonnale ettepanekuid koolitöö efektiivsemaks ja paremaks korraldamiseks.

5.3. Klassijuhatajal on õigus soovitada lapsevanemal pöörduda vastava ettevalmistuse saanud spetsialisti poole, saamaks soovitusi õpilase arengu edasisiseks toetamiseks.

6. TÖÖJUHENDI MUUTMINE.

6.1 Käesolevat tööjuhendit muudab direktor, kuid mitte sagedamini kui üks kord aastas.

Lisa 3. Intervjuu küsimused huvijuhile

Intervjuu küsimustik huvijuhile

1. Sugu: mees naine

2. Põltsamaa Ühisgümnaasiumis töötatud aeg:

1-5 aastat; 5-10 aastat; 10-20 aastat; 20-30 aastat; 30 - ....aastat

Küsimused:

1. Mida Te mõistate koostöö all? Mis on koostöö?
  - 1.1. Mis on koostöö eesmärk?
  - 1.2. Kes on koolis Teie peamised koostööpartnerid? (*Kas ka klassijuhatajad?*)
2. Mis on sinu kui huvijuhi peamised tööülesanded? Mida sa huvijuhina teed?
3. Milles seisneb sinu arvates koolis klassijuhataja töö? Mis on tema ülesanded/tegevusvaldkonnad koolis? (*klassi arengu suunaja, õpilase arengu vaatleja/analüüsija, õpikeskkonna kujundaja, administratiivtöötaja*)
4. Kas sa teed selliseid tegevusi/sündmusi, kus saab teha koostööd klassijuhatajaga? Millised need tegevused on? (*nt. klassivälised tegevused, ülekooolilised sündmused*).
  - 4.1. Millistes olukordades on huvijuhi ja klassijuhataja koostöö kasulik? Miks? Põhjenda, too võimalusel mõni näide. (*nt. jagada vastutust, töökoormust, lapsed osalevad(kogemused)*).
  - 4.2. Millistes olukordades on huvijuhi ja klassijuhataja koostöö vajalik? Miks? Põhjendage, tooge võimalusel mõni näide. (*klassijuhataja tunneb oma õpilasi, töökoormuse jagamine*)
  - 4.3. Millistes olukordades on sinu arvates koostöö klassijuhatajaga põhjendatud? Miks?
5. Kes on klassijuhataja huvijuhile? (*kolleeg, juht, oma ala spetsialist, nõuandja, koostööpartner, liider jne*).
6. Hinnang koostööle:
  - 6.1. Kuidas hindad koostööd klassijuhatajatega? (*väga hea, hea, rahuldav, halb, väga halb*)
  - 6.2. Mis laabub praegu Teie arvates hästi huvijuhi ja klassijuhataja koostöös?
  - 6.3. Tee ettepanekuid, mida klassijuhatajad saaks teha parema koostöö loomiseks huvijuhiga?

Lisa 4. Kirjalik küsitlus klassijuhatajatele

KLASSIJUHATAJA JA HUVIJUHI VAHELINE KOOSTÖÖ

Käesolev küsimustik on koostatud eesmärgiga analüüsida klassijuhataja ja huvijuhi vahelist koostööd. Küsimustikust saadud informatsiooni kasutan TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia lõpetamiseks vajaliku lõputöö kirjutamisel. Palun vastata kõikidele alljärgnevatele küsimustele **klassijuhataja** seisukohalt.

1. Märkige oma sugu: mees naine

2. Põltsamaa Ühisgümnaasiumis töötatud aeg:

1 -5 aastat; 5-10 aastat; 10-20 aastat; 20-30 aastat; 30 - ....aastat

3. Mis on koostöö?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. Mis on koostöö eesmärk?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

5. Kes on koolis Teie peamised koostööpartnerid?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

6. Mis on klassijuhatajate tööülesanded?

.....

.....

.....

.....

7. Mis on Teie arvates huvijuhi peamised ülesanded koolis? Valige välja viis vastust ja tähistage need linnukesega (v). Vajadusel täiendage tabelit.

Ürituste korraldamine		Huvialahariduse korraldamine	
Huvitegevuse korraldamine		Õpilasesinduse tegevuse juhendamine	
Informatsiooni vahendamine		Töö projektides/programmides	
Noorte juhendamine ja suunamine		Koostöö klassijuhatajatega	
Huvialaringide juhtimine		Pedagoogiline töö	
Koostöö juhtkonnaga		Arengukavade/tööplaanide koostamine	

8. Milliste tegevuste/sündmuste korraldamisel teete koostööd huvijuhiga? Märkige sobivad variandid linnukesega (v). Vajadusel täiendage tabelit.

Klassijuhataja tund	
Klassiõhtud, klassi jõulupeod, kooliaasta lõpupeod	
Ühisüritused vanematega	
Matkad	
Teatri, kino, muuseumide külastused	
Ülekoolilised traditsioonilised üritused	
Ekskursioonid piirkonnas	
Ekskursioonid mujal Eestis või välismaal	
Ülekoolilised näitused, kontserdid, teemaõhtud	
Ülekoolilised spordivõistlused/turniirid, aineolümpiaadid	
Õpilastega seonduvate probleemide lahendamine	

9. Palun kirjeldage, millistes olukordades on Teie arvates huvijuhi ja klassijuhataja koostöö vajalik? Põhjendage, tooge võimalusel näide.

.....

.....

.....

.....

10. Missugust kasu saavad koolipere erinevad liikmed huvijuhi ja klassijuhataja koostööst? Põhjendage, tooge võimalusel näide.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

11. Millistes olukordades on koostöö huvijuhiga põhjendatud? Tooge võimalusel näide.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

12. Kes eelkõige on huvijuht klassijuhatajale? Valige üks vastusevariant ja tähistage see linnukesega (v). Vajadusel täiendage tabelit.

Kolleeg		Koostööpartner	
Juht		Liider	
Oma ala spetsialist		Nõuandja	

13. Kuidas hindad oma koostööd Põltsamaa Ühisgümnaasiumi huvijuhtidega? Sobilik vastus tähista linnukesega (v).

väga hea; hea; rahuldav; kehv; väga kehv

14. Mis laabub praegu Teie arvates hästi klassijuhatajate ja huvijuhtide koostöös? Tooge näide.

.....
.....
.....
.....
.....

15. Palun tee ettepanekuid, mida huvijuhid saaksid teha parema koostöö loomiseks klassijuhatajatega?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Teid tänades Marge Vilks.

SUMMARY

My thesis topic was **The UNDERSTANDING and WAYS of CO-OPERATION BETWEEN CLASS TEACHERS and RECREATION ASSISTANTS in PÕLTSAMAA CO-EDUCATIONAL GYMNASIUM.**

The aim of this thesis was to find out how the class teachers and the recreation assistants can co-operate, how they see the ways to co-operate, and how to do it more effectively.

12 class teachers (N=30) and two recreation assistants (N=2) in Põltsamaa Co-educational Gymnasium were studied.

The thesis studied how these two groups understand the ways to co-operate, when it is possible and when it is reasonable.

The class teachers answered a questionnaire which was a combination of quantitative and qualitative questions. The recreation assistants were interviewed. That way I could see their understanding of the co-operation and how they see the ways to co-operate. Also I could find out the situations where it is possible and effective to co-operate and who is it beneficial for.

The results of this thesis are:

The first question of my thesis: *What are the situations where class teachers and recreation assistants can co-operate?* got mostly three answers. Firstly these two groups co-operate for traditional events that are meant for the whole school. Secondly they co-operate to organize bigger exhibitions, concerts and theme nights for the whole school. Thirdly to organize some extra-curricular activities like class nights and Christmas parties or parties to end the school year.

The second question: *When is it effective to co-operate?* Got the same results: co-operation is relevant when organizing bigger events for the whole school (public ceremonies, Christmas parties, different occasions). The class teachers also think it is effective to co-operate organizing different extra-curricular activities.

The third question: *When is it necessary to co-operate?* was answered similarly: co-operation is necessary organizing different events for the whole school. The class teachers mark that co-operation with the recreation assistant is important to help the students to find a suitable hobby group, to inform each other, when organizing new projects and inviting guest artists.

The fourth question: *Who are the main beneficiaries?* The most popular answer was the students. The co-operation between class teachers and recreation assistants is for students` good. All through the organized events that are meant for the students to take part in them.

My thesis also aimed to find out how to co-operate more effectively. Both, recreation assistants and class teachers wished to be more active, and that co-operation and sharing of information movement would be faster. Also, both parties expect that their activities and action plans are coordinated with each other.

The result of this thesis answers to the aim to find out how the class teachers and the recreation assistants of Põltsamaa Co-educational Gymnasium see their ways to co-operate and how to do it more effectively.

Writing this thesis and reading about the topic gave me a better idea of the ways of the co-operation of class teachers and recreation assistants, and how to do it even more effectively.

Knowing that the education of young people is combined: school, home, youth work, hobby groups, community, and the aim of school is to support youngs in every way possible, the supporting and understanding co-operation between different people at school is necessary. Including the co-operation between class teachers and the recreation assistants.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, **Marge Vilks**,

(autori nimi)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

Huvijuhhi ja klassijuhataja arusaam omavahelisest koostööst ning koostöövõimalustest Põltsamaa Ühisgümnaasiumi näitel,

---

(lõputöö pealkiri)

mille juhendaja on **Küllil Salumäe**,

(juhendaja nimi)

- 1.1.reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
  - 1.2.üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.
2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
  3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Viljandis, **20.05.2014**